

N. Bucharin

Världsrevolutionens program

Bemyndigad översättning från ryskan

Stockholm 1919, Frams förlag

Kommunismens program

Föreliggande arbete av den berömde ryske socialistiske skriftställaren N. Bucharin har i originalupplagan titeln ”Kommunismens (bolsjevismens) program”. Då de idéer, författaren utvecklar, emellertid icke blott har sin tillämpning i Ryssland och då begreppet kommunism i sin moderna bemärkelse icke är så bekant i vårt land, har översättaren tagit sig friheten ge boken på svenska en annan titel, dock även den egentligen författarens, ty – som denne själv säger på ett ställe – bolsjevismens program är världsrevolutionens program.

Stockholm

Tryckeriaktiebolaget Fram 1919

I. Kapitalets herravälde över arbetarklassen och den fattiga lantbefolkningen.

I alla länder utom i det revolutionära Ryssland, men före revolutionen också där, är det kapitalet, som äger makten och herraväldet. Taga vi varje rike särskilt – det halvautokratiska Preussen* eller det republikanska Frankrike eller det så kallade demokratiska Amerika – överallt håller storkapitalet makten i sina händer. En liten skara människor – storbankirer, godsägare och fabrikanter – håller millioner och hundrade millioner arbetare och fattiga lantbrukare i slaveri och förtryck, tvingar dem att anstränga sina krafter till det yttersta och jagar dem slutligen på gatan, när de äro så överansträngda och utslitna, att de icke mer kunna inbringa kapitalet någon profit.

En sådan fruktansvärd makt förlänar rikedomerna dessa fabrikanter och bankirer. Varför måste den fattige dö av hunger, då han blir jagad ut på gatan? Därför att han ingenting äger utom ett par händer och fötter, vilka han kan sälja åt kapitalisterna, ifall dessa behöva dem. Varför kan den rike bankiren eller industrimannen tillbringa sina dagar i överflöd och dådlöshet och dock inhösta sin säkra inkomst – varje dag, varje timme, varje ögonblick öka sin profit? Därför att han äger icke blott ett par händer och fötter utan också arbetsmedlen, utan vilka man icke kan arbeta: fabriker, maskiner, järnvägar, gruvor, jord och grund, segel- och ångfartyg, alla möjliga apparater och instrument. Denna av hela mänskligheten hopsamlade rikedom tillhör överallt i världen, med undantag av det nuvarande Ryssland, endast kapitalisterna och godsägarna, vilka också ha förvandlats till kapitalister. Under sådana förhållanden är det intet under, att denna lilla grupp av människor, vilka i sina händer hålla alla arbetsmedel, härskar över de andra, som ingenting äga. De fattiga kommer från landet in till staden för att söka arbete. Hos vem? Hos de ägande. Hos dem som äga en fabrik eller ett bruk, Men fabriksägaren har makt att tukta eller visa sig nådig. Om hans trogna tjänare – direktörerna eller kontoristerna ha räknat ut, att man med nya arbetare kan förtjäna mera guld än endast med de gamla, då ”ger” han arbete, i annat fall heter det: ”gå din väg”! Kapitalisten är i sin fabrik både kejsare och gud. Alla underordna sig honom, lyda hans anordningar. På hans befallning utvidgas eller inskränkes fabriken. Förvaltningen och förmännen måste på hans befallning avskeda arbetare eller taga dem i tjänst. Han bestämmer, huru många personer, som skola arbeta och hurudan lön de skola erhålla. Och allt detta sker endast därför, att fabriken är *hans* fabrik, gruvan *hans* gruva, därför att de tillhöra honom, äro hans *privategendom*. Denna *privata egendomsrätt till produktionsmedlen är det, som i kapitalets händer lägger den oerhörda makt, som det utövar*.

Detsamma är förhållandet också med jorden. Vi tänka oss det land, som bourgeoisin ständigt och jämt framhåller som exempel – det friaste och mest demokratiska land: Förenta staterna. Tusentals människor arbeta här på främmande jord, jord som tillhör godsägare och kapitalister. Här är allt inrättat som i en jättestor fabrik: tio och hundrade elektriska plogar, skördemaskiner, såningsmaskiner, vid vilka löneslavar arbeta från tidig morgon till sen kväll. Och likasom i fabriken, arbeta de icke för sig utan för godsägaren. Emedan jorden och utsädet och maskinerna - med ett ord allt utom de händer, som utföra arbetet, är *ägarens-kapitalistens privategendom*. Han är här självhärskare. Han för befälet och leder affären så, att ännu mera svett och blod förvandlas till klingande gul metall. Man lyder honom, knotar stundom, men fortsätter dock att samla guld åt godsägaren, därför att det är han, som äger allt, medan hans fattiga arbetare icke äga någonting.

Det händer ock stundom, att godsägaren icke själv anställer några arbetare, utan arrenderar ut sin jord. Hos oss i Ryssland t. ex. blevo bönderna tvingade att av godsägaren arrendera små

* Boken skrevs före den tyska revolutionen.

parceller, * så obetydliga, att man knappt kunde hålla en höna i bete på dem. Här arbetade de med sina hästar, plogar och harvar. Men också här blevo de obarmhärtigt utnyttjade. Ju större efterfrågan var på jorden, dess större arrendesumma fordrade godsägaren. På så sätt tvingades de fattiga bönderna till formligt slaveri. Huru var detta möjligt? Emedan jord och grund tillhörde *honom*, godsägaren, emedan jorden *var godsägareklassens privategendom*.

Det kapitalistiska samhället är delat i två olika grupper: de som arbeta mycket men äta litet och dåligt; och de som arbeta litet eller också icke alls, men i stället äta mycket och gott. Detta motsvarar icke alldeles "Den heliga skrift", där det heter: "Den som icke vill arbeta, han skall icke heller äta". Dessa ord ha icke hindrat prästerna av alla konfessioner att prisa den kapitalistiska ordningen, ty prästerna uppbära ju överallt (utom i Rådsrepubliken) klingande lön av kapitalet.

Nu framställer sig en annan fråga: Huru kan en liten hop parasiter påstå sig ha privatägarätt till alla de nödvändiga arbetsmedlen? Huru har denna parasitklassens privategendom kunnat bestå ända till nu? Var ligger orsaken till detta?

Denna orsak ligger gömd i den utomordentliga organisationen hos dessa fiender till det arbetande folket. I detta ögonblick ges det icke ett enda kapitalistiskt land, där de enskilda kapitalisterna skulle verka skilt för sig. Tvärtom, var och en av dem är medlem av någon arbetsgivareorganisation. Och just dessa organisationer hålla allt i sina händer, hava i sin tjänst tiotusende trogna agenter, vilka tjäna dem, icke av fruktan, utan på god tro. Hela det ekonomiska livet i varje 'and står i fullständigt beroende av dessa ägareorganisationer, syndikat, truster och stora banksammanslutningar. Dessa sammanslutningar härska och förfoga över allt.

Det viktigaste av dessa företagare-förbund är *den borgerliga staten*. Denna organisation håller i sina händer alla trådarna till makt och regering. Här är allt vägt och beräknat, överlagt och förberett, så att vid första försök av arbetarklassen att sätta sig upp emot kapitalets herravälde, detta försök måtte kunna kvävas redan i sin början. Till statens förfogande står hela den materiella kraften (spioner, polistjänstemän, domstolar, bödlar och själlösa soldater) och likaså den andliga kraften, vilken småningom fördärvar arbetare och fattigt folk genom att uppfostra dem efter falska begrepp. Till detta ändamål begagnar sig den borgerliga staten av skolan och kyrkan, vartill ännu kommer den borgerliga pressen. Det är ju känt, att man vid svinavel, genom lämpligt urval, kan frambringa sådana svin, som för sin oerhörda fetma ej kunna gå, men i stället äro utomordentligt lämpliga till slakt. Dessa svin uppfödas på ett konstlat sätt: man ger dem för varje dag ett särskilt slags foder, av vilket denna fettmängd bildas. Så ungefär förfar också bourgeoisin med arbetarna. Man ger dem icke mycket verkligt foder, av *det blir ingen fet*. Men dag för dag servera de arbetarna ett speciellt *andligt* foder, av vilket *hjärnan* blir fet och upphör att arbeta. Bourgeoisin vill förvandla arbetarna till en svinhjord, lydiga och lämpliga till slakt, som icke tänker utan ständigt underordnar sig. För den skull försöker 'man genom skolan och kyrkan redan i barnen inplanta den tanken, att man måste lyda överheten, ty den är av gud invigd. (Endast bolsjevikregeringen bevärdigas icke med förböner, utan den bannlyses, emedan den icke låter statskassan betala dessa bedragare i munkkåpan.) Därför är det också som bourgeoisin drar försorg om en så vidsträckt spridning av sin press.

Den goda organisationen är det, som gör det möjligt för borgarklassen att hålla på privategendomen. Millionärer ges det inte så många, men i stället en väldig massa av deras tjänare, trogna, lydiga och präktigt avlönade: ministrar, fabriksdirektörer, bankdirektörer o. s. v. Dessa ha i sin tur en mängd medhjälpare, som få mindre lön, men äro fullständigt beroende

* Brukningsdelar.

av sina herrar, uppfostrade i deras anda och som hava utsikt att en dag själva erhålla en sådan plats. Efter dessa följa mindre tjänstemän och agenter för kapitalet. Rad efter rad följa de varandra, alla dessa, bundna vid varandra genom den borgerliga statens (och andra sammanslutningars) enhetliga organisation. Dessa organisationer betäcka varje land likt ett nät, i vilket arbetarklassen fåfängt sprattlar.

Varje kapitalistisk stat förvandlar sig i verkligheten till en oerhörd sammanslutning av ägande. Arbetarna arbeta – de ägande njuta; arbetarna lyda – de ägande befalla; arbetarna bli bedragna – de ägande bedraga. Det är just denna ordning, som kallas den kapitalistiska, och som vi bli uppfordrade att underkasta oss av herrar kapitalister och deras tjänare: prästerna, intelligensen, mensjevnikerna, socialrevolutionärerna och andra goda vänner till varje arbetare och bonde.

II. Plundringskrigen, arbetarklassens undertryckande och början till kapitalets undergång.

På senare tider har i varje kapitalistiskt land det mindre kapitalet nästan fullständigt försvunnit; det har blivit uppslukat av den stora hajen. Tidigare fördes mellan de olika köpmännen en ständig kamp om kunderna, nu då de icke äro så många, (ty de mindre affärsmännen äro ruinerade) hava dessa storkapitalister förenat sig, organiserat sig och förfoga över varje enskilt land, såsom förr en godsägare förfogade över sitt stamgods. Ett par amerikanska bankirer behärska hela Amerika, som den enskilda kapitalisten med sin Fabrik; ett par franska ockrare ha bragt hela det franska folket under sitt ok; de fem största bankerna i Tyskland styra det tyska folkets öden. På samma sätt går det till i de övriga kapitalistiska länderna. Man kan därför säga, att de nuvarande staterna, eller de så kallade ”fosterlanden” ha förvandlats till oerhörda fabriker, över vilka olika kapitalistsammanslutningar härska.

Det ligger ingenting förvånansvärt däri, att dessa statsammanslutningar av de olika borgarklasserna nu kämpa samma kamp emot varandra, som förut de enskilda kapitalisterna förde. Nu är dock spelet tusenfallt högre och kampen om ökad profit föres med hjälp av människoliv och människoblod.

I denna kamp, vilken omfattar hela världen, är det de små och svaga länderna, som först gå under. De små kolonialfolken, svaga, delvis vilda stammar, bli styckevis undertryckta av de stora rövarstaterna. Mellan dessa föres nämligen en kamp om *delningen* av de ”fria” länderna, d. v. s. sådana länder, som ännu ej blivit stulna av de ”civiliserade” staterna. Sedan börjar striden om en *ny delning* av de länder, vilka redan äro stulna. Det är klart, att kampen om denna nya delning av världen måste vara mer blodig och förbittrad än någonsin en strid förut har varit. Kampen föres ju nu av oerhörda jättar, de största riken i världen, beväpnade med de mest fullkomliga, dödsbringande maskiner.

Detta världskrig, som utbröt sommaren 1914 och varar än i dag, är det första avgörande kriget för den *förnyade delningen* av världen mellan jätterövarna. Det drog in i sina virvlar de fyra stora huvudrivalerna: England, Tyskland, Amerika och Japan. Och kampen gäller nu avgörandet: vilket av dessa rövarförbund det skall lyckas att tvinga världen under sin järnhäl.

Kriget försämrade oerhört arbetarklassens redan förut svåra läge. Man lägger på arbetarna outhärdliga bördor; millioner av de bästa arbetarna föras ut på slaktfälten och mördas; hungersnöd är de övrigas lott; de som våga protestera, ådraga sig de strängaste straff. Alla fångelser äro överfulla; de maktägande hålla maskingevären beredda mot arbetarklassen. Också i de ”friaste” länderna har arbetarnas rätt försvunnit, man får inte strejka, den strejkande dömes som en landsförrädare. Arbetarpressen är undertryckt. De bästa bland arbetarna, de som hängivnast ha kämpat för revolutionen, äro tvungna att hålla sig dolda och i hemlighet

grunda sina organisationer – alldeles som vi under tsarismens välde måste arbeta hemligt och gömma oss 'för svärmarna av spioner och polistjänstemän. Under sådana förhållanden är det intet under, att arbetarna icke endast sucka under sina förtryckare, utan också börja resa sig mot dem.

Men också de borgerliga riken, som ha framkallat detta blodbad, börja angripas av röta och falla sönder. De ha sjunkit ned i den blodiga dy, som de själva i sin jakt efter profit skapade, och det ges ingen räddning för dem. Att gå tillbaka, återvända med tomma händer efter en sådan oerhörd utgift av guld, material, byte – det kan man icke. Framåt mot ny risk, nya offer – det är också nästan omöjligt. Krigspolitiken har fört in i en återvändsgränd, från vilken ingen utväg finnes. Därför fortsättes kriget fastän utan avgörande resultat. Av samma orsak börjar den kapitalistiska statsordningen ruttna och falla sönder, och förr eller senare måste den ge plats åt en annan ordning, vilken icke kommer att tillåta ett sådant vansinne som ett världskrig för profitens skull.

Ju längre kriget räcker, dess mera av sin kraft förlora de krigförande länderna. Blomman av arbetarfolket dödas eller ligger till hälften uppåten av löss i skyttegravarna, arbetande på att förstöra det, som man förut byggt upp. Allt förintar kriget, t. o. m. dörrhandtagen av mässing tagas i beslag till krigsmaterial.

Det allra nödvändigaste fattas, ty kriget har uppslukat allt – likt en omättlig gräshoppsvärm. Nyttiga ting tillverkar ingen, man endast förbrukar det som finns. Under fyra års tid ha de fabriker, som förut producerade nödvändiga artiklar, endast frambragt granater och shrapnels. Utan människor, utan produktion av sådant, som är nödvändigt, ha alla länder råkat i ett sådant förfall, att folket snart begynner att tjuta likt vargar av köld, hunger, nöd, elände och förtryck. I de tyska byarna, där man förr hade elektricitet, bränner man nu pärtor, ty det fattas också torv. Livskraften sjunker hos folket i samma mån som det allmänna eländet växer. I sådana välordnade städer som Berlin och Wien kan man icke visa sig ute på gatorna under natten, det rövas överallt. De tyska borgerliga tidningarna beklaga sig över bristen på poliser, de vilja icke se, att det växande antalet förbrytare är en följd av det växande eländet, vilket föder förtvivlan och raseri. Krymplingarna återvända från fronten och se sig prisgivna åt hungern, antalet hemlösa och hungrande växer oaktagat den utomordentliga organisationen, ty det finns ju ingenting att äta – men kriget fortfar och fordrar ständigt nya offer.

Ju svårare de krigförandes läge blir, dess mera slitningar, tvister och oenighet uppstå i de olika lagren av bourgeoisin, vilka förut gingo hand i hand emot sitt gemensamma mål. I Österrike-Ungern ha tjecker, ukrainare, tyskar, polacker och andra råkat i strid med varandra. I Tyskland är det de erövrade provinsernas bourgeoisin (den estniska, lettiska, ukrainska, polska) som nu har råkat i häftig strid med sina "befriare", vilka de själva ha inkallat i sitt land. Den engelska bourgeoisin ligger i strid på liv och död med den irländska, som den hittills undertryckt. Och mitt i denna virvel av allmän sammanstörtning höjer arbetarklassen allt högre sin stämma, arbetarklassen, som av historien nu ställes inför, uppgiften att göra slut på kriget och avkasta kapitalets ok.

Så närmar sig tiden för kapitalismens upplösning, tiden för arbetarklassens kommunistiska revolution.

Den första bräschen slog den ryska oktoberrevolutionen. Kapitalismen i Ryssland upplöste sig tidigare än i de andra länderna, därför att världskrigets tyngd visade sig alltför stor för den unga kapitalistiska staten i vårt land. Hos oss var bourgeoisin icke så väl organiserad som i England, Tyskland, Amerika. Den kunde därför ej fullgöra de uppgifter kriget ställde för den, ej heller kunde den motstå den mäktiga anstormningen av arbetarklassens och de fattigaste bönderna, vilka under oktoberdagarna vräkte bourgeoisin ur sadeln och lade makten i händerna på arbetarklassens parti, kommunisterna – bolsjevikerna.

Förr eller senare skall samma öde drabba den västeuropeiska bourgeoisin. Västeuropas arbetare ställa sig allt talrikare bland kommunisternas led. Överallt växa de egna bolsjevikernas organisationer, i Österrike, Tyskland och Norge, i Frankrike och Italien. Det kommunistiska partiets program blir världsrevolutionens program.

III. Allmän delning eller gemensam kommunistisk produktion.

Vi veta redan, att roten till allt det onda – kriget, arbetarklassens undertryckande, kapitalismens alla grymheter – ligger däri, att några statligt organiserade borgerliga sammanslutningar, vilka äga all världens rikedomar, ha lagt världen under sitt ok. Kapitalistklassens egendomsrätt till produktionsmedlen – det är orsaken, som förklarar för oss barbariet hos den nuvarande statsordningen. Att fråntaga de rika deras makt genom att beröva dem deras rikedomar – det är den första uppgift, som framställer sig för arbetarklassen, kommunisterna.

Några mena, att den egendom, som fråntagits de rika, borde delas, ”kristligt” och lika mellan alla – sedan vore allt väl. Var och en ägde då lika mycket som den andra, alla vore lika, och alla vore sedan befriade från klasskillnad, förtryck, utpressning. Var och en skulle då sörja för sig, och den ena människans makt över den andra skulle försvinna, tack vare denna allmänna förnyade delning och fördelning av rikedomerna bland de fattiga.

Kommunisterna dela icke denna åsikt. De mena, att en sådan jämn fördelning icke komme att leda till något gott slut, utan alt resultatet endast bleve oreda och återgång till den gamla ordningen.

Och i verkligheten kan en sådan delning icke genomföras. För det första finns det en hel del ting, som icke kunna delas. Huru skulle man t. ex. dela järnvägarna? En skulle slita åt sig syllarna, en annan stålrälsen, en tredje skruvarna, en fjärde skulle förstöra vagnarna för att få ved till sin spis, en femte slå sönder spegeln för att få en av skärvorna till rakspegel o. s. v. Man inser lätt, att detta icke bleve någon jämn fördelning utan endast förde till en idiotisk utplundring av nyttiga ting, som ännu kunna användas. Icke heller en maskin kan man dela. Ty om en tar mekanismen, en annan hävstången, de andra övriga delar, så upphör maskinen att arbeta, och allt är förstört. Och så förhåller det sig med nästan alla komplicerade verktyg.

Man behöver endast tänka sig telegraf- och telefonapparaterna, eller apparaterna i en kemisk fabrik. Det är klart, att endast en person, som ingenting förstår eller också en direkt fiende till arbetarklassen, kan uppmana till en sådan delning.

Också av en annan orsak vore en sådan delning skadlig. Vi antaga, att det skulle lyckas att mer eller mindre rättvist fördela allt, vad man tagit från de rika. Men icke ens då finge man något förnuftigt ut av det hela. Ty vad menas med delning? Det betyder, att man i stället för några stor-ägare skulle få många små. Det betyder icke privategendomens avskaffande, utan endast dess sönderstyckande. I stället för storegendomar skulle uppstå småegendomar. Men det stadiet i utvecklingen ha vi redan passerat. Vi veta mycket väl, att kapitalismen och stor-kapitalisterna ha framgått ur kampen mellan sådana småkapitalister. Om vi nu genom vår fördelning åter skapa sådana småkapitalister, kommer följande att ske: En del av dem (och en betydande del) skulle redan följande dag slösa bort sin del hos någon kramhandlare, och deras egendom skulle på detta sätt råka i händerna på några mer bemedlade, de övriga skulle råka i strid med köparna, i denna strid skulle den mer bemedlade besegra de mindre bemedlade, de mindre bemedlade bleve ruinerade och förvandlades till proletärer, deras lyckligare rivaler skulle öka sina rikedomar, anställa arbetare och småningom förvandlas till kapitalister. På så sätt hade vi efter en tid återvänt till den samma statsordning, som vi just ville förintä. Vi skulle på nytt stå inför samma kapitalistiska rövarsamhälle.

Privategendomens delning – det är icke arbetarnas ideal. Det är det ännu hos en småhandlare, som blir undertryckt av större affärsmän, men som själv gärna vill bli en storkapitalist. Hur han själv skall komma ”på grön kvist”, få mera i sin hand kring detta rör sig krämarens tankar. Att tänka på andra, på hela samhällets bästa – det är icke krämarens sak, endast han har tillräckligt med klingande mynt i sin egen ficka. Honom kan man icke avskräcka genom att tala om en ny kapitalism, ty han gömmer alltid den förhoppningen, att det nästa gång är *hans* tur att bli kapitalist.

Nej, en helt annan väg måste arbetarklassen gå – och gör det också. Arbetarklassen intresserar sig för en sådan ombildning av samhället, som gör ett återvändande till kapitalismen otänkbart. Genom delningen jagar man ut kapitalismen genom paraddörren, men den smyger sig snart igen genom en bakdörr. Den enda utvägen är en gemensam (kommunistisk) på arbete grundad ordning.

I det kommunistiska samhället tillhör egendomen icke enskilda personer och enskilda klasser, utan hela samhället. Samhället utgör ett enda stort arbetarkamratskap. Här ges det inga herrar, alla äro kamrater. Det finnes inga klasser; varken kapitalister, som anställa arbetare, eller arbetare, som taga tjänst. Man arbetar gemensamt efter en utarbetad och noga beräknad arbetsplan. Den statistiska centralbyrån räknar ut, huru mycket benkläder, korv, blanksmörja, vete, linnetyg o. s. v., som måste produceras under varje år; den räknar ut, huru många kamrater som måste arbeta på fälten, i korvfabrikerna, i de stora offentliga skradderiverkstäderna – och arbetskrafterna fördelas sedan efter behov. Hela produktionen föres efter en strängt beräknad och övervägd plan, efter en noggrann beräkning av maskiner och verktyg, det råmaterial och de arbetskrafter, som finnas. Lika noggrannt beräknas också varje år samhällets behov av olika produktionsartiklar. Dessa förvaras sedan i gemensamma förråds-hus och delas vid behov ut åt de arbetande. Man arbetar endast i de största fabrikerna, med de bästa maskinerna, emedan dessa spara arbetet. Förvaltningen av produktionen är så sparsam som möjligt, och man måste undvika överflödiga utgifter. Den enhetliga planen skall också göra sitt till, att sådana icke förekomma. Sedan får det icke hända, att man på en plats sköter saken annorlunda än på en annan, att man icke vet, huru det går till på andra ställen. Tvärtom, hela världen måste nu organiseras och allt beräknas: man odlar bomull endast på sådan jord, som egnar sig därtill, kolproduktionen koncentreras till de rikaste gruvorna, järnbruken byggas på sådana ställen, där det finnes kol och järn; där jorden är lämplig för veteodling bygger man icke stora städer, utan man besår jorden. Med ett ord – allt fördelas så, att varje verksamhet finner sin bästa plats, så att arbetet sker lättast och ger det bästa resultatet. Allt detta kan endast ske efter en gemensam plan, genom fullständig förening av hela samhället till ett enda stort arbetarförbund – kamratskap.

Inom det kommunistiska samhället äro mänskorna icke i en ständig strid med varandra. Här ges det inga rika och inga uppkomlingar, inga överordnade och underordnade, här är samhället icke indelat i klasser, av vilka den ena härskar över den andra. Men om det icke finnes några klasser, så betyder detta, att det icke heller finnes några olika arter av människor (rika och fattiga), vilka ständigt visa tänderna mot varandra: förtryckarna mot de förtryckta, de förtryckta mot sina förtryckare. Därför behöves det heller ingen sådan inrättning som staten: det finnes ju ingen härskande klass, som behöver en särskild organisation för att hålla sina klassmotståndare i tygeln. Det kommer icke att finnas någon förvaltning av människor, den ena människan skall icke ha makt över den andra; endast en förvaltning av tingen, det mänskliga samhällets makt över naturen.

Människosläktet är icke mera indelat i fientliga läger, det är här förenat i gemensamt arbete och gemensam kamp mot de yttre naturkrafterna. Gränspålar äro uppräckta. Enskilda fosterland äro försvunna. Hela mänskligheten utan åtskillnad av nationer är förenad och organiserad till ett enda helt.. Varje folk bildar hären stor enhetlig arbetsfamilj.

IV. Anarkistisk eller kommunistisk samhällsordning.

Det finns personer, som kalla sig anarkister, d. v. s. anhängare av laglöshet. Dessa påstå, att bolsjevikkommunisterna ha råkat in på orätt väg, då de övertagit makten, ty varje stat och varje makt betyder våld och förtryck. Vi ha sett, att en sådan åsikt om kommunismen icke är riktig. Och skillnaden mellan den anarkistiska samhällsordningen och den kommunistiska ligger icke däri, att den ena vill bibehålla staten, den andra icke, ty ingendera vill behålla staten. Den verkliga skillnaden ligger i följande:

Anarkisterna anse, att människorna bäst och lyckligast kunna leva om de uppdelar produktionen i små arbetskamratskap – kommuner. Det bildas efter fri överenskommelse ett sällskap av t. ex. tio personer. Dessa begynna på eget ansvar och egen risk sitt arbete. På en annan plats bildas ett dylikt kamratförbund, på en tredje ännu ett o. s. v. Men småningom komma de underfund med, att de ej kunna producera allt vad de behöva – den ena saknar ett, den andra ett annat – och så sluta de överenskommelser med varandra, ”fria fördrag”, om utbyte av sina varor.

Hela produktionen rör sig alltså i sådana små kommuner. Det står var och en fritt att när han vill utträda ur kommunen. Varje kommun har frihet att utträda ur det frivilliga förbundet.

Ha anarkisterna rätt? Varje arbetare, som känner till fabriks- och maskinproduktionen inser, att de ha orätt. Vi skola strax säga varför:

Framtidens ordning skall rädda arbetets folk från tvåfaldig nöd och elände. För det första från den ena människans förtryckande av den andra, från utsugning, från den ständiga striden mellan individerna. Detta ernås därigenom, att kapitalets välde krossas och kapitalisterna berövas sina rikedomar.

Den andra uppgiften består däri, att människorna befria sig från naturens välde, underordna sig naturens krafter och inrätta produktionen på det fullkomligaste och bästa sätt. Först då behöva människorna förbruka endast en liten del av sin tid till att bereda sin föda, tillverka sina skor och kläder, bygga sina hus o. s. v. Resten av tiden får var och en använda för sin andliga utveckling: vetenskap, konst och allt annat, som gör livet skönt.

De nu levande människornas förfäder, vilka levde som en hjord halvapor, voro jämlikar sinsemellan. De förde dock en djurisk tillvaro, emedan de underordnade sig naturen i stället för att behärska den. Under den kapitalistiska stordriften lärde sig människorna att behärska naturen, men ändå lever arbetarklassen som arbetsök till följd av den ekonomiska olikheten. Vad framgår av detta? Härav framgår, att man måste förena stordriften med den ekonomiska jämlikheten. Det är icke nog med att kapitalisterna försvinna. Det är nödvändigt, att hela produktionen, såsom redan sagt, bedrives på ett annat sätt. Alla små, odugliga företag måste utdö. Allt arbete koncentreras i de största fabriker, järnbruken, godsens. Och inte så, att Peter inte vet, vad Sidor gör, och Sidor inte vet vad Peter gör. En sådan ordning duger icke. Det är nödvändigt, att det finnes en enhetlig arbetsplan, Ju flera platser denna enhetliga plan omfattar, dess bättre. Slutligen måste hele världen bilda ett enda stort arbetsföretag, där hela mänskligheten efter en noggrant utarbetad, beräknad och utmätt plan, utan några herrar och kapitalister, arbetar för sig själv i stora fabriker och med de bästa maskiner. För att vidare kunna utveckla produktionen hur man icke sönderstycka stordriften, vilken kapitalismen lämnar oss i arv, tvärtom – man måste utvidga den ännu mera. Ju större och vidare den gemensamma planen är, i ju större skala produktionen blir organiserad, ju mera anvisningar den kan få från den gemensamma medelpunkten för alla beräkningar – med andra ord: ju mera den blir centraliserad, dess bättre. Ty dess mindre arbete faller då på de arbetande, dess friare blir envar, dess större möjlighet till andlig utveckling får det mänskliga samhället.

Men alldeles motsatt blir förhållandet med det framtidssamhälle, som anarkisterna försvara. Den anarkistiska samhällsordningen sönderdelar produktionen i stället för att centralisera, förstora, reglera den. Följaktligen förminskar den människans herravälde över naturen. Den har ingen gemensam plan, ingen stor organisation. Inom det anarkistiska samhället bleve det svårt att avgöra, huru man skulle utnyttja de stora maskinerna, bygga en järnväg planmässigt eller företaga stora bevattnings- eller torrlägningsarbeten. Vi nämna endast ett exempel: Man talar nu mycket om att ersätta ångmaskinen med elektricitet och att utnyttja drivkraften hos vattenfall o. s. v. Den därigenom vunna elektriska energien skulle man sedan regelrätt fördela. Och då måste man naturligtvis beräkna och överväga, vart denna energi skulle ledas och hur den skulle fördelas för att den kunde göra så stor nytta som möjligt. Och huru är detta möjligt? Det är möjligt endast om produktionen är ordnad i stor skala, om den är koncentrerad kring en eller två medelpunkter för beräkning och förvaltning. Däremot är något sådant omöjligt i de små, strödda, endast svagt sammanbundna anarkistiska kommunerna. På så sätt se vi, att man icke enligt anarkistisk ordning kan organisera produktionen så som man borde. Den skulle endast föra med sig en längre arbetsdag och ett oerhört beroende av naturen. Den vore ett hinder för mänsklighetens utveckling. Därför bekämpa kommunisterna den lära som anarkisterna utbreda.

Det är nu klargjort, varför den anarkistiska läran leder till delning i stället för att leda till en regelrätt kommunistisk inrättning av samhället. Ty den lilla anarkistiska kommunen är icke ett stort arbetarförbund, utan endast en liten skara, som stundom kan räkna ett par personer. I Petersburg fanns det en sådan grupp, "De fem förtrycktas förbund". Enligt den anarkistiska läran kan det också ges ett "förbund av två förtryckta". Vi kunna tänka oss, vad följden bleve, om alla människor skulle bilda sådana förbund av fem eller två personer, vilka självständigt begynte rekvirera och konfiskera och sedan på egen risk arbeta. I Ryssland finnes det ungefär hundra millioner arbetande människor. Om alla dessa bildade "Fem undertrycktas förbund", så hade vi i Ryssland tjugu millioner sådana kommuner. Man kan föreställa sig, vilken babylonisk förbistring det bleve, när alla dessa tjugu millioner kommuner begynte arbeta självständigt. Det bleve ett sådant kaos, en sådan "anarki" – att gud bevara oss! Det är klart, att något annat resultat än delningen skulle det icke bli av detta självständiga arbete. Men delningen för, som vi redan ha visat, på nytt in i kapitalets rike, till våld och förtryck över de arbetande massorna.

V. Genom proletariats diktatur till kommunism.

Hur skall man då grunda den kommunistiska samhällsordningen? På vilket sätt skall man uppnå detta mål? Kommunisterna svara: Genom proletariats diktatur.

Diktatur – det betyder den järnhårda makten, en makt, som icke skonar sina fiender. Arbetarklassens diktatur – det är arbetarnas statsmakt, som skall förrinta bourgeoisin och godsägarklassen. Denna arbetarnas makt kan endast uppväxa ur revolutionen, som förstör den borgerliga staten och den borgerliga makten och på dess spillror skapar en ny makt, proletariats och de fattiga folklagrens makt. I detta fall äro vi alltså för en arbetarstat, anarkisterna åter emot. Vi kommunister vilja skapa en arbetarregering, vilken är nödvändig för en tid, så länge arbetarklassen ännu icke har fullständigt besegrat sina motståndare, så länge tills bourgeoisin vant sig vid förhållandena, lagt bort allt höghod och förlorat varje hopp om att åter en gång komma till makten.

Ni, kommunister, vilja alltså bruka våld? Frågar man oss. Naturligtvis, svara vi. Men revolutionärt våld. Framför allt tro vi, att arbetarklassen aldrig kommer att vinna något genom att försöka övertala kapitalisterna. På parlamentarismens väg, som mensjevikerna och socialrevolutionärerna vilja gå, finner man aldrig något gott. Arbetarklassen kan aldrig nå fram till befrielse på annat sätt än genom revolutionen, d. v. s. genom att slå ned kapitalets

makt och förstöra den borgerliga staten. Men varje revolution är våld emot de förutvarande herrarna. Marsrevolutionen var våld mot de med våld härskande godsägarna och mot tsaren. Oktoberrevolutionen var arbetarnas, böndernas och soldaternas våld mot bourgeoisin. Och ett sådant våld, mot dem, som förtrycka millioner arbetande människor, ett sådant våld är icke av ondo – det är heligt.

Men arbetarklassen måste utöva våld mot bourgeoisin också efter det den krossat dess makt. Ty ehuru den borgerliga staten icke mera existerar, finns dock bourgeoisin som klass. Den när fortfarande förhoppningar om att allt skall återvända till den gamla ordningen och är färdig att sluta förbund mot den segrande arbetarklassen med vem som det önskar. Erfarenheterna från den ryska revolutionen år 1917 bekräfta fullständigt dessa påståenden. I oktober övertog arbetarklassen makten. Men bourgeoisin var icke alls tillfreds med detta förhållande. Den mobiliserade alla sina krafter mot arbetarna för att på nytt undertrycka dessa och återvinna makten till vilket pris som hälst. Den organiserade Dutows, Kaledins och Kornilows beväpnade styrkor, den organiserar nu, då dessa rader skrivas, kosackhövdingen Semjonows band emot den sibiriska rådsregeringen, och slutligen anhåller den om hjälp av den utländska bourgeoisin: Tyskland, Japan o. s. v. Den ryska revolutionens erfarenheter visa oss alltså, att arbetarklassen, också efter sin seger blir tvungen att strida mot mäktiga yttre fiender (rovgiriga kapitaliststater), vilka skynda att ila den inhemska bourgeoisin till hjälp.

Om vi nyktert betrakta världen, så se vi, att det endast är Rysslands arbetare, som lyckats störta den borgerliga staten. Hela den övriga världen tillhör ännu det storkapitalistiska havet. T. o. m. om de ryska arbetarnas seger skulle följas av seger för arbetarna i Tyskland och Österrike, återstå andra stora rövarstater. Om hela det kapitalistiska Europa besegrades av arbetarna, finnas dock kvar Asiens kapitalistiska värld med rövaren Japan i spetsen och Amerikas kapital med det stora rövarbandet, som kallas Förenta staterna i spetsen. Alla dessa kapitalistiska riken lämna icke sin ställning utan strid. De komma att kämpa av alla krafter för att icke låta arbetarna bemäktiga sig världen. Ju starkare proletariats anstormning är, dess mera blir bourgeoisin tvungen, att i striden anspänna alla sina krafter.

Så snart proletariatet har segrat i en, två, eller tre länder, kommer det genast att stöta ihop med den övriga borgerliga världen, som bemödar sig att med blod och järn förintata resultaten av arbetarnas ansträngningar.

Vad följer härav? Härav följer, att arbetarklassen *före* den kommunistiska ordningen och *efter* den kapitalistiska ordningen, under mellantiden mellan kapitalism och kommunism, t. o. m. efter den socialistiska revolutionen i några länder, måste utstå en häftig kamp med sina yttre och inre fiender. I en sådan kamp behöves en fast, en stor, välbyggd organisation, som förfogar över alla medel, vilka kunna användas i striden. En sådan organisation är den proletariska staten, arbetarnas makt. Likasom alla andra stater är den en organisation av den härskande klassen (och den härskande klassen är här arbetarklassen) och en organisation av våldet, men ett våld mot bourgeoisin, ett medel att värja sig mot burgeoisin och att fullständigt besegra denna.

Den som fruktar ett sådant våld, han är överhuvud ingen revolutionär. Att påstå, att allt våld är skadligt, är en dumhet. De rikas våld emot de fattiga, kapitalisternas mot arbetarna – detta våld är riktat mot de arbetande massorna och dess mål är understödjande och befästande av det kapitalistiska röveriet. Våldet från arbetarnas sida mot bourgeoisin har ett motsatt mål. Det går ut på att befria millioner arbetande, rädda dem undan kapitalets piska, från krigen, från vild utplundring och förstöring av allt, vad mänskligheten under loppet av årtusenden har uppbyggt och frambringat. För att nå detta mål behöver revolutionen och den kommunistiska ordningen nödvändigt arbetardiktaturens hårda apparat.

Det måste vara klart för var och en, att arbetarklassen under denna övergångstid måste anspänna hela sin kraft för att kunna framgå som segrare ur denna sammanstötning med så många fiender, och att ingen annan organisation kan undertrycka dessa fiender än en sådan, som omfattar hela arbetarklassen och allt fattigt folk i hela landet. Kan man då bjuda den utländska imperialismen motstånd, om man icke har en statsmakt och en armé bakom sig? Naturligtvis icke. Kan man kämpa emot kontrarevolutionen, om man icke har några vapen (vilka också äro våldsmedel) i sina händer, intet fängelse, där man kan inspärta motrevolutionärer och marodörer (detta är ju också våld!) inga medel för påtryckning och tyglande? Kan man förmå kapitalisterna att underordna sig arbetarkontroll, olika konfiskationer o. s. v. om man icke har något medel att tvinga dem till lydhet? Man kan naturligtvis säga, att några "fem förtrycktas förbund" eller ett par krigsskaror vore tillräckligt. Det är dumt prat. Om bourgeoisin emot oss kommenderar hela regementen, och vi ha möjlighet att möta dem med likadana, vore vi de största dumhuvuden, om vi icke ansträngde alla krafter för att organisera och inöva sådana röda regementen. Men detta kan endast genomföras av en arbetarorganisation, som omfattar hela landet. Denna organisation är arbetarstaten, proletariatets diktatur.

Övergångstidens säregna förhållanden göra arbetarstaten till en nödvändighet. T. o. m. när bourgeoisin i hela världen har blivit besegrad, komma de, som vant sig vid sysslolöshet, att knota mot arbetarna, undandraga sig arbetet och på alla sätt skada proletariatet. Man måste tvinga dem att tjäna folket. Och det kan endast makt och våld göra.

I efterblivna länder (och ett sådant är just Ryssland) existera ännu en massa små medelstora värdar, godsägare, mindre blodsugare, ockrare och parasiter. De äro alla fiender till den fattiga landsbefolkningen, men ännu mera till städernas arbetare. Det är klart, att dessa måste tyglas, om de uppträda emot revolutionen. Arbetarna måste tänka ut, huru man skall kunna införa en regelrätt ordning, organisera produktionen, som man fräntagit fabrikanterna, hjälpa bönderna att ordna lantbruket, anordna en rättvis fördelning av brödet, manufakturerna, järnprodukterna o. s. v. Blodsugar-parasiten åter, som under kriget har samlat sig guld, stretar emot och vill icke foga sig i den allmänna ordningen – "jag är min egen herre", säger han. Arbetarna och de fattigaste bönderna måste då tvinga honom att lyda, såsom de förut gjort med storkapitalisterna, godsägarna, generalerna och officerarna.

Ju farligare revolutionens läge är, ju flera fiender som omge den, dess skoningslösare måste arbetarmakten handla, dess säkrare måste den revolutionära handen vara, dess mera energisk måste diktaturen vara. I arbetarklassens händer är statsmakten en yxa, som hålles i beredskap gentemot bourgeoisin. I det kommunistiska samhället, när bourgeoisin icke längre existerar, när det icke mera ges några klasser, när varken yttre eller inre faror hota, då är denna yxa överflödig. Men under övergångstiden, då fienden ständigt visar tänderna och förbereder sig att dränka hela arbetarklassen i blod (man behöver endast erinra sig hur de finska arbetarna nedskötos, hur detsamma skedde i Kiev, i Lettland, i hela Ukraina), kan endast den, som ingenting begriper, förbli obeväpnad, försöka att uppträda utan denna statsmaktens yxa.

Arbetarklassens diktatur smädas från två håll. Å ena sidan – anarkisterna. De äro motståndare till allt våld, och därför också till arbetarnas och böndernas våld. Till dem kunna vi säga: "Gå till ett kvinnokloster, efter ni icke kunna stå ut med, att arbetarklassen begagnar sig av våldsmedel gentemot bourgeoisin."

Å andra sidan uppträda mot diktaturen (fastän de tidigare ha skrivit om den) mensjevnikerna och hög-socialrevolutionärerna. De äro nämligen emot, att friheten – bourgeoisins frihet blir kränkt. De önska att de borgerliga äventyrarna finge tillbaka, vad de tidigare ägde, och så med glatt hjärta kunde fortsätta att slå dank på Newski eller Twerskaja. De mena, att arbetarklassen ännu icke är "fullständigt mogen" för diktaturen. Till dem kunna vi säga: "Gå till

bourgeoisin, som ni så älska, ni herrar försvarare. Men lämna arbetarna i fred, lämna de fattiga i fred!”

Just emedan vårt parti är anhängare av arbetarnas stränga diktatur över kapitalisterna, blodsugarna, de förra godsägarna och alla den gamla ordningens ”älskligheter” – just därför är vårt parti det yttersta och mest revolutionära av alla existerande grupper och partier. Genom arbetarnas skoningslösa diktatur till kommunism, det är vårt partis lösen. *Och vårt partis program det är programmet för proletariats diktatur.*

VI. Rådsregering eller borgerlig republik?

Ur vår åsikt om diktaturens nödvändighet framväxer som en oundviklig följd vår kamp mot den föråldrade formen av den borgerliga parlamentariska republiken (den kallas ibland också ”demokratisk”), mot vilken vi ställa en ny form för statsordningen – *arbetar-, soldat- och bonderepresentanternas rådsregering.*

Mensjevikerna och höger soc.-rev. försvara av alla krafter konstituanten och den parlamentariska republiken. De förarga sig ständigt och jämt över rådsregeringens makt. Varför? I främsta rummet därför att de frukta arbetarnas makt och vilja överlämna makten till bourgeoisin. Kommunisterna åter, vilka icke endast på papperet utan i gärning vilja förverkliga den kommunistiska (socialistiska) samhällsordningen, måste obevekligt kämpa för proletariats diktatur och för bourgeoisins slutliga störtande. Häruti består hela skillnaden. Och just därför gå mensjevikerna och socialrevolutionärerna samman med storborgarnas parti.

Vad är då den egentliga skillnaden mellan en parlamentarisk republik och en rådsregering? Skillnaden är den, att i en rådsrepublik ha de icke arbetande klasserna ingen rösträtt och delta icke i statsförvaltningen. Rådsregeringarna styra landet. Men dessa råd väljas av de arbetande på de olika orterna: i de stora fabriker, bruken, verkstäderna, gruvorna, i de små och stora byarna. Bourgeoisin, f. d. godsägare, bankirer, spekulanter, krämare, ockrare, den borgerliga intelligensen, präster, biskopar – med ett ord, hela den svarta hopen, har ingen rösträtt, ingen fundamental politisk rätt. Grunden för den parlamentariska republiken är konstituanten. Det högsta organet för rådsrepubliken är rådets kongress.

Varigenom skiljer sig nu denna kongress från konstituanten? Den som kan räkna, åtminstone på fingrarna borde icke ha svårt att svara på den frågan. Herrar mensjeviki och högersocialrevolutionärer bemöda sig om att göra saken dunkel, i det de uttänka allehanda högtidliga benämningar för konstituanten: ”Ryska rikets herrar” o. dyl. Sanningen låter sig dock icke fördöljas. Konstituanten skiljer sig från rådets kongress därigenom, att den icke väljes endast av arbetarna utan också av bourgeoisin och alla dess agenter. Den skiljer sig från rådskongressen därigenom, att i den kunna delta icke endast arbetare och bönder, utan också bankirer, godsägare, kapitalister; icke endast arbetarpartiet – kommunisterna, vänster-socialrevolutionärer, utan också socialförrädare av mensjevikernas och högersocialrevolutionärernas art; också kadetter (folkförrädarnas parti), oktobrister, ultrareaktionärer. För dessas rösträtt uppträda kompromissarna. När de ropa på en ”allmän”, ”allnationell” konstituant, så anse de icke rådskongressen allnationell, emedan den ryska bourgeoisin där saknas. Att till de arbetande foga hela skaran av Parasiter, att ge dessa folkets fiender all rätt, att ge dem plats i parlamentet, att av arbetarnas och böndernas klassregering skapa en bourgeoisins regering under allnationell mask – det är målet för högersocialrevolutionärerna, mensjeviker, kadetter, med ett ord, för storkapitalet och dess små borgerliga agenter.

Erfarenheterna från alla länder visa, att bourgeoisin överallt, där den åtnjuter all rätt, ständigt försöker bedraga arbetarna och de fattiga.

Genom att bourgeoisin i sina händer håller pressen, tidningar och journaler, besitter stora rikedomar, tillsätter tjänstemän, utnyttjar sina hundratusende agents tjänster och ständigt hotar och skrämmer sina slavar, förhindrar den att makten glider den ur händerna. Det ser ut, som om hela folket skulle deltaga i styrelsen, men i verkligheten är det endast storkapitalets herravälde, som gömmer sig under denna täckmantel, vari den inrättar sig på bästa sätt och prålar med, att den tillåter "folket" att rösta och att bevara sina "demokratiska" friheter. I alla borgerliga republiker (t. ex. Frankrike, Schweiz, Amerikas Förenta stater) ligger också makten, oaktat den allmänna rösträtten, i händerna på de stora bankernas ledare. Så visar det sig vad högersocialrevolutionärer och mensjeviker önska komma till, då de vilja störta rådsregeringen och sammankalla konstituanten. Då de ge bourgeoisin rösträtt, förbereda de en övergång till den ordning, som härskar i Frankrike och Amerika. Ty de anse ju, att de ryska arbetarna icke äro tillräckligt mogna för att kunna hålla makten i sina egna händer. De kommunistiska bolsjevikerna anse i motsats härtill, att en arbetardiktatur är nödvändig, och att det icke ens kan bli fråga om att avträda makten. Bourgeoisin måste berövas varje möjlighet att bedraga folket. Man måste på det bestämdaste sätt avhålla den från att deltaga i regeringen, emedan det just nu är en tid av spännande kamp. Arbetarnas och böndernas makt måste förstärkas och utvidgas. Därför är rådsregeringen nödvändig. Varken bourgeoisin eller godsägare ha här något inflytande. Här härska endast böndernas och arbetarnas organisationer, dessa organisationer, som ha vuxit upp tillsammans med revolutionen och på sina skuldror burit tyngden av den stora kampen.

Detta är icke allt. En vanlig republik betyder bourgeoisins makt. Den kan, i enlighet med hela sin inrättning, aldrig bli genomträngd av arbetarnas anda. I en parlamentarisk republik avger varje medborgare vart fjärde eller femte år sin röst, därmed är hans roll uttömd. Allt annat är överlämnat åt de deputerade, ministrarna, presidenten, vilka bestämma över allt. Med massorna finnes ingen förbindelse. Massorna av det arbetande folket bli endast bearbetade och utnyttjade av de borgerliga statstjänstemännen, någon egentlig andel i regeringen ha de överhuvud icke.

Helt annorlunda är förhållandet inom rådsrepubliken, som motsvarar arbetarnas diktatur. Här är hela regeringen på ett alldeles särskilt sätt organiserad. Rådsregeringen är ingen organisation av tjänstemän, vilka äro oberoende av massan, men beroende av bourgeoisin. Rådets makt stöder sig på arbetarnas och böndernas största organisationer. Arbetarföreningar, fabrikskommittéer, arbetar-, bonde-, soldat- och matrosorganisationernas provinsiala råd, alla understödja de den centrala rådsregeringen. Från centralrådet spänna sig åt alla håll tusende och millioner trådar. Dessa trådar knyta sig först till guvernementsråden, därifrån leda de till städerna, de mindre orterna och fabrikssamhällena, där de förena hundratusende arbetare. På samma sätt äro också rådsregeringens högsta inrättningar organiserade. Det högsta rådet för folkhushållningen t. ex. är bildat av representanter för arbetarföreningar, fabrikskommittéer och andra organisationer. Arbetarföreningarna i sin tur utgöra sammanslutningar av hela fabriksdrifter, ha avdelningar i olika städer och stödja sig på den organiserade massan i fabrikena. I varje fabrik finnes en kommitté, som väljes av arbetarna vid fabriken, dessa kommittéer äro sinsemellan förbundna. Och de sända också sina representanter till det högsta rådet för folkhushållningen, vilket skall utarbete planer för och förvalta produktionen. Alltså är också här centralorganet för industriförvaltningen bildat av representanter för arbetarna och stöder sig på massorganisation av arbetarklassen och de fattigaste bönderna. Här ha vi alltså en helt annan inrättning än i den borgerliga republiken. Det är icke nog med att bourgeoisin blivit berövad sin makt, att arbetarnas och böndernas representanter styra landet; viktigare är, att råden stå i ständig förbindelse med massförbunden av arbetare och bönder, och att dessa på så sätt deltaga i regeringen. Varje organiserad arbetare kan här göra sitt inflytande gällande. Han deltagar icke i statsförvaltningen endast för att varje eller varannan månad välja sina

förtroendemän. Föreningsstyrelserna arbeta t. ex. ut sina planer för organisation och produktion, sedan bliva dessa planer granskade av distriktsråden eller folkhushållningsrådet, och senare kunna de erhålla laglig kraft, om de äro antagliga och blivit godkända av centralrådet. Varje föreningsstyrelse, varje fabrikskommitté kan på detta sätt deltaga i det gemensamma arbetet för gestaltandet av det nya livet.

I den borgerliga republiken mår staten dess bättre ju mindre verksamhet massan själv utvecklar. Ty massans intresse står i motsats till den kapitalistiska statens intresse. Om i den Nordamerikanska republiken t. ex. massan begynte göra sin röst hörd, skulle det innebära, att bourgeoisin och dess stat närmade sig sitt slut. Den borgerliga staten vilar på bedrägeri mot massan, på dess insövande, att hålla den borta från varje deltagande i statsarbetet, att endast då och då samla massorna för att rösta och genom sin röstning bedraga sig själva. Helt annorlunda är det i rådsrepubliken. Rådsrepubliken kan, då den ju förkroppsligar folkmassans diktatur, icke ett ögonblick leva, om den lösgör sig från massan, den är dess starkare ju självständigare massan är, ju mera energi den visar, ju mera det utträttas på varje plats, i fabriker och gruvor, i enskilda städer, i små och stora byar. Därför var det ingalunda en tillfällighet, att rådsregeringen, vid offentliggörandet av sina dekret, vände sig direkt till massan med uppmaning, att arbetarna och bönderna själva skulle genomföra revolutionen.

Av denna orsak har sedan oktoberrevolutionen de olika arbetarorganisationernas betydelse förändrats. Tidigare voro de ett medel i klasskampen mot den härskande bourgeoisin. Vi tänka oss t. ex. arbetarföreningarna och de små bonderåden. Förut måste de föra kampen om högre arbetslön, kortare arbetsdag; i byarna måste de kämpa om jorden med godsägarna. Nu, då makten ligger i händerna på arbetarna och bönderna, bliva dessa organisationer av sig själva delar av statsmaktens hjulverk. Arbetarföreningarna kämpa icke mera mot kapitalisterna, utan de taga, såsom organ för arbetarmakten, såsom delar av rådsregeringen, andel i organisationen av produktionen, i förvaltningen av industrin. Likaså föra by- och bonderåden numera icke endast kamp mot bourgeoisin och godsägarna, utan de arbeta också på att få den nya ordningen genomförd inom jordbruksområdet, d. v. s. som organ för arbetarregeringen förvalta de agrarangelägenheterna, de arbeta mal som skruvar i denna statsförvaltnings kolossala maskin, varest makten vilar i arbetarnas och böndernas händer.

Så bli efterhand genom arbetar- och bondeorganisationerna de djupaste lagren av det arbetande folket framdragna för att deltaga i landets förvaltning. Något liknande förekommer icke i andra länder, därför att det i andra länder ännu icke ges någon arbetarklassens regering, ingen arbetarmakt, ingen proletariats diktatur, ingen rådsrepublik, ingen rådsstat

Man förstår lätt, att rådsregeringen, som motsvarar proletariats diktatur, icke är i smaken för alla de grupper, vilka intressera sig för återvändande till kapitalistiskt slaveri, men icke för framåtsträvande mot kommunistisk samhällsordning. Lika lätt förstår man, att dessa icke öppet kunna förklara: ”Vi önska piska och spö åt arbetarna”. Här är bedrägeri nödvändigt. Detta bedrägeri är hög-socialrevolutionärernas och mensjevikernas specialitet, vilka yrka på ”kamp för den demokratiska republiken”, på konstituanten, som påstås kunna rädda från allt ont, o. s. v. I verkligheten är det fråga om att överlämna marken åt bourgeoisin. Och här, i denna huvudpunkt kan ingen enighet komma till stånd mellan oss, kommunister, och olika slags mensjevikier, hög-socialrevolutionärer, gruppen ”Novaja shishn” och andra herrar. De äro för kapitalismen – vi arbeta för kommunismen. De äro för bourgeoisins makt – vi för arbetarnas diktatur. De äro för en borgerlig parlamentarisk republik, där kapitalet härskar – vi för den socialistiska rådsrepubliken, där hela makten tillhör arbetarna och bönderna.

Tills nu, till den ryska revolutionen år 1917, skrev man om proletariats diktatur. Men ingen visste rätt, huru den skulle förverkligas. Den ryska revolutionen antydde arten och formen för denna diktatur. Denna form är rådsrepubliken. Därför höja nu överallt det internationella

proletariatets bästa avantgarden sina banér med lösen: rådsrepublik och rådsregering. Vår närmaste uppgift består nu i ett allsidigt befästande av rådets makt, i dessas rensande från oärliga element, i att från arbetar- och bondemassorna framdraga en större mängd begåvade kamrater, vilka kunna deltaga i omgestaltningsarbetet. Endast en sådan makt, rådets makt, arbetarnas och böndernas makt, är det, som arbetare och bönder kunna och måste försvara.

Om våra arbetare och bönder hade lidit nederlag, om konstituanten hade blivit sammankallad, om i rådsregeringens ställe en vanlig borgerlig republik i fransk eller amerikansk stil hade uppstått, då hade arbetarna varit tvungna att på sitt program upptaga dennas störtande. Ty deras sak är att försvara arbetarnas makt och icke borgarnas. Gentemot bourgeoisins makt ha de endast en förpliktelse: att störta denna makt.

VII. Arbetarklassens och böndernas frihet – och bourgeoisins.

Yttrandefrihet, pressfrihet, förenings- och församlingsfrihet i rådsrepubliken.

Då vi nu hava en arbetarnas och böndernas diktatur, vars mål är, att fullständigt förkväva bourgeoisin och beröva den varje möjlighet att återställa sin makt, så är det naturligt, att det ej kan bli tal om några stora friheter för denna bourgeoisin, liksom det ej kan bli fråga om att bevilja den valrätt eller att överföra makten från råden till ett borgerligt republikanskt parlament.

Det kommunistiska partiet (bolsjevikerna) blir från alla sidor överfallet med upprörda anklagelser, stundom hotelser: ”Ni indraga tidningar, ni förbjuda möten, ni trampa yttrande- och pressfriheten under fötterna, ni ha återställt tsarväldet, ni äro våldsverkare och mördare!” – Denna fråga om friheten inom rådsrepubliken måste vi på det noggrannaste undersöka.

Vi taga ett exempel. Då i mars 1917 revolutionen utbröt och de kejsrerliga ministrarna (Stürmer, Protopopof o. a.) blevo häktade, – var det då någon som opponerade sig? Ingen. Och likväl voro dessa häktningar en kränkning av den personliga friheten. Varför gillade alla denna kränkning? Och varför säga vi ännu: ”Ja, man var tvungen att göra så”. Helt enkelt därför, att det var skadliga motrevolutionärer, som häktades. Under en revolution måste man mera än någonsin ha ögonen öppna, ty om man låter alla fiender till folket fritt gå omkring, i stället för att förekomma deras verksamhet, blir det snart icke mycket kvar av hela revolutionen.

Redan före oktoberrevolutionen blevo i Kiew några ultra-reaktionära föreningar – ”Dubbelörnen” och andra – upplösta. Detta var en kränkning av föreningsfriheten. Men det var dock rätt handlat ty revolutionen kan icke skänka någon frihet åt kontrarevolutionära sammanslutningar.

Då Kornilow drog emot Petersburg, begynte en hel rad av generaler att sträjka, vägrande att lyda den provisoriska regeringens föreskrifter. De förklarade, att de helt och hållet stodo på Kornilows sida. Kunde man bevilja generalerna en sådan sträjkfrihet? Det är naturligt, att dessa ultra-reaktionära generaler måste på det strängaste bestraffas.

Vi förstå nu, att det är nödvändigt att i vissa fall inskränka friheten för dem, vilka uppträda som fiender till revolutionen. Det kan icke ges någon fullständig frihet för folkets och revolutionens fiender. – Detta är den klara och enkla sanningen.

Från marsrevolutionen och till oktober hörde man varken från mensjeviker eller högersocialrevolutionärer eller från bourgeoisin några jämmerrop över att pressfriheten (den

ultra-reaktionära) eller yttrandefriheten (den ultra-reaktionära) o. s. v. blev trampad under fötterna. De jämrade sig icke däröver, ty det var deras egna män, Gutschkow, Miljukow, Rodsjanko, Tereschtschenko, och deras trogna tjänare Berenski och Zeretelli, vilka under denna tid hade makten i sina händer och begagnade den mot sina fiender.

I oktober ändrade sig läget. Då trädde arbetarna, understödda av bönderna, upp emot bourgeoisin, som förut härskat. Det är lätt att förstå, att bourgeoisin nu förvandlades till en rasande fiende till arbetarrevolutionen. Alla storkapitalister förenade sig nu mot arbetarklassen och det fattiga folket i byarna. Alla grupperade sig omkring det så kallade "folkfrihetspartiet" (i verkligheten – Folkförräderipartiet) emot folket. Det är icke heller att undra över att dessa folkfiender, då folket börjar sätta sig upp emot dem, ropa: "Rövare", "våldsverkare", o. s. v.

För arbetarna och bönderna står nu följande klart. Det kommunistiska partiet fordrar inga friheter (press-, yttrande-, förenings-, församlingsfrihet o. s. v.) för de borgerliga folkfienderna. Tvärtom. Man bör ständigt vara beredd att indraga den borgerliga pressen, upplösa föreningarna, förbjuda dem att ljuga, att förtala och utså panik; skoningslöst undertrycka alla försök att återtaga makten. Här har diktaturen sin uppgift.

Då det är fråga om pressen, måste vi framför allt veta, *vilken* press man talar om – den borgerliga eller arbetarpressen; när det talas om föreningar, fråga vi vilka föreningar – arbetarnas eller motrevolutionärernas; när strejkfrågan beröres, måste vi först och främst veta, om det är en strejk av arbetarna eller bourgeoisins och den borgerliga intelligensens sabotage mot proletariatet. Den som icke skiljer mellan dessa ting, han begriper ingenting. Press, förbund och föreningar o. s. v. äro medel för klasskampen; men under en revolutionsperiod äro de medel för kriget, likaväl som vapenupplag, maskingevär, krut och bomber. Och hela frågan består däri, av vilken klass och mot vilken klass de bliva riktade. Arbetarrevolutionen kan icke ge en Kornilow, Dutow eller Miljukow några friheter att organisera ett motstånd mot de arbetande massorna. Likaså kunna de motrevolutionära sammanslutningar, vilka föra sin politik på det mest hårdnackade sätt och endast vänta på ett lämpligt tillfälle för att störta sig över massorna, icke heller erhålla fullständig organisations-, pressyttrande- och församlingsfrihet.

Tidigare sade vi, att högersocialrevolutionärernas och mensjevikernas omsorger, då de ropade på konstituanten, gällde *bourgeoisins* rösträtt. Då de nu protestera mot frihetens undertryckande, är det åter bourgeoisins frihet det handlar om. Enligt dessa herrars åsikt borde man icke alls tillåta sig att röra den borgerliga pressen, de borgerliga ledarna och de motrevolutionära borgerliga organisationerna.

Men, säger man oss, vi ha ju också indragit mensjevikernas och socialrevolutionärernas tidningar. Kommunisterna ha flera gånger gjort anslag emot uppburna personer, som under tsarväldets tid voro fängslade. Hur är det med den saken? På denna fråga kunna vi svara med en annan fråga: När högersocialrevolutionären Goltz organiserade en resning mot arbetare och soldater av fanjunkare och officerare – skulle man därför kanske ha smekt honom? När högersocialrevolutionärerna Rudnew och överste Rjabzer i oktober beväpnade Moskvas vita garde: söner av borgare, husägare och andra små-junkrar och den lättsinniga ungdomen ur den förnäma världen, och tillsammans med officerarna försökte att med maskingevär undertrycka revolutionen och dränka den i blod – skulle man därför kanske ha skänkt dem var sin orden? När mensjevikernas tidning "Vorwärts" (i det väsentligaste "Rückwärts") och socialrevolutionärernas tidning "Trud" i det mest kritiska ögonblicket utspreda den lögnen bland Moskvas arbetare, att Kerenski tagit Petersburg (detta gjorde de för att vilseleda arbetarna) – skulle man kanske prisa dem för deras provokatoriska intriger?

Av allt detta följer, att då socialförrädarna och deras organ så övermåttan ivrigt tjäna bourgeoisin, då deras uppträdande i verkligheten icke skiljer sig från de ultra-reaktionära hetsarnas, så måste de också vara beredda på, att drabbas av samma dom som deras värderade herrar.

Det finnes också sådana personer, som kämpade med emot tsaren och mot godsägarna, men protesterade, då arbetarna göra ett anslag emot bourgeoisins rikedomar. Vi tacka dem för det förflutna. Men då de numera på intet sätt skilja sig från de ultra-reaktionära, så höra de icke klaga, om de bli behandlade därefter.

Det visar sig alltså, att för bourgeoisin och alla fiender till folket en tygel är nödvändig. I stället garanteras för proletariatet och bönderna fullständig frihet i ord, föreningar, press m. m. Och icke endast i ord utan också i gärning. Aldrig har det i någon stat funnits så många arbetar- och bondeorganisationer som nu under rådets regering. Aldrig har någon stat så understött de talrika arbetar- och bondeorganisationerna, som i våra dagar rådsregeringen gör. Detta av den enkla orsaken, att råden ha sin makt av arbetarna och bönderna, och det är helt naturligt att en sådan makt understöder arbetarklassens organisationer, så vitt det är möjligt så vitt det ges medel och krafter. Vi upprepa: kommunisterna genomföra i verkligheten denna frihet, de icke endast förkunna den för världen. Ett litet exempel: arbetarpressens frihet. Under arbetarnas tryck måste också bourgeoisin gå in på att tillerkänna dem en viss grad av pressfrihet. Men arbetarna sakna medel. Alla tryckerier befinna sig i händerna på kapitalisterna. Arbetaren går och bär på sin pressfrihet, men kan icke förverkliga den, då han saknar både pengar och papper. Diktaturen konfiskerar nu tryckerierna och ställer dem till arbetarnas förfogande, så att de i gärning kunna förverkliga sin pressfrihet. Det är klart, att konfiskeringen väcker motstånd hos kapitalisterna, men *endast* på detta sätt kan man uppnå verklig frihet för arbetarpressen.

Ännu en fråga kan man ställa till oss: Varför ha bolsjevikerna icke tidigare talat om, att de ämnade förintaga bourgeoisins frihet? Varför voro de förut med om en borgerlig-demokratisk republik? Varför talade de icke om, att de ville framtaga bourgeoisin dess valrätt, utan arbetade t. o. m. för konstituanten? Med ett ord: Varför ha de i dessa frågor ändrat sitt program? Svaret är mycket enkelt. Arbetarklassen hade då ännu icke haft att gå direkt till storms mot den borgerliga fästningen. Den behövde förbereda sig, samla sina krafter, upplysa massorna, organisera sig.

Den behövde t. ex. frihet för sin press. Men arbetarna kunde icke gå till kapitalisterna och deras statsmakt och säga: ”Upphör med edra tidningar och låt våra komma ut.” Man hade endast skrattat ut dem, ty det vore ju löjligt att ställa sådana fordringar på kapitalisterna, det vore detsamma som att fordra, att de skulle sticka kniven i sitt eget kött. Sådana fordringar ställer man endast, då man går till storms, och det kunde man då ännu icke göra. Därför måste arbetarklassen (och även vårt parti) fordra frihet för *hela* pressen, också den borgerliga. – Eller vi taga ett annat exempel: Det är klart, att alla kapitalistföreningar – sådana som jaga arbetarna på gatan, hålla sig med svarta listor o. s. v. – äro skadliga för arbetarklassen. Men arbetarklassen kunde icke uppträda emot dem och upplösa deras föreningar. Först måste *kapitalets makt* brytas, och till detta fattades krafter. Därför fordrade vårt parti då ännu frihet för *alla* föreningar, icke endast för arbetarnas.

Nu äro tiderna förändrade. Nu tala vi icke mera om långvarig förberedelse till kampen; vi leva nu i tiden efter stormningen, efter den första stora segern över bourgeoisin. Nu har arbetarklassen en annan uppgift framför sig: att på ett avgörande sätt krossa bourgeoisins motstånd.

För detta ändamål måste arbetarna, vilka verka för hela mänsklighetens befrielse från kapitalismens grymheter, med fast beslutsamhet och utan hänsyn kämpa emot bourgeoisin. –

Arbetarklassen och bönderna måste däremot åtnjuta fullständig frihet och beredas möjlighet att förverkliga denna frihet.

VIII. Bankerna – de arbetandes gemensamma egendom.

Nationalisering av bankerna.

Vi ha sett, att orsaken till allt ont hos det kapitalistiska samhället ligger i den omständigheten, att alla produktionsmedel tillhöra kapitalistklassen. Vi sågo också, att man kan befria sig från det onda på ett enda sätt: genom att taga egendomen från kapitalistklassen (enskilda kapitalister, föreningar eller den borgerliga staten) och överlämna den till de arbetande klasserna.

Detta kan man göra, och det blir också utfört, då arbetarna och bönderna i sina händer ha ett så mäktigt medel som arbetarregeringen, rådet.

Det är klart, att man måste gå så tillväga, att man först och främst berövar kapitalet de viktigaste områdena, dess ekonomiska huvudfästen. För det andra är det nödvändigt att organisera och ställa under kontroll de områden, som man övertagit. Vi veta ju redan, att arbetarnas uppgift ingalunda består däri, att beröva de rika deras egendom och stoppa den i sina egna fickor, plundra och dela. Uppgiften är att skapa ett kamratskap, som arbetar planmässigt och som organiserar produktionen och fördelningen av produkterna. Härav följer, att arbetarklassen i första hand håller sig till de organisationer, vilka redan förut existerade, fastän till kapitalisternas nytta. Dessa organisationer måste sedan omändras och inrättas så att de tjäna det arbetande folket och icke kapitalisterna och allehanda spekulanter.

Därför har vårt parti tagit upp på sitt program frågan om bankernas nationalisering (och redan genomfört denna), d. v. s. bankernas övertagande av arbetar- och bondestaten.

Vanligtvis föreställer man sig, att bankernas betydelse består däri, att i deras kassavalv ligga samlade Massor av guld och papperspengar och andra värdeföremål, och att det just är därför kommunisterna äro så begivna på att taga dem i beslag. I verkligheten förhåller det sig annorlunda.

Bankerna i vara dagar äro icke endast guldsäckar. De äro någonting mycket mera betydande, de utgöra nämligen höjdpunkten av den kapitalistiska organisationen, vilken härskar över hela industrin. Huru är detta möjligt? Kapitalisterna-industriägarna förstora oavbrutet sin profit, och pengarna flyta in i en beständig ström. Vartill använder kapitalisten sin profit? En del förtär han, dricker upp, slösar bort. En annan del – den större – använder han till förstoring och utvidgning av sin affär. Men denna kan icke varje ögonblick utvidgas, utan pengarna måste sparas tills han fått en tillräckligt stor summa för att kunna t. ex. bygga en ny fabriksflygel eller köpa en ny maskin. För att pengarna under tiden icke skola ligga obegagnade, lämnar han in dem till en bank, vilken betalar honom en bestämd procent för dem.

Kapitalet kan naturligtvis icke tillväxa av sig själv i banken, utan det måste sättas i omlopp. Banken grundar antingen egna företag, skaffar sig på så sätt profit, eller också köper den en del av aktierna i ett äldre företag eller i ett, som just bildas. För dessa aktier erhåller banken en ränta (dividenden), som är betydligt högre än den, vilken betalas ut åt deponenterna. Överskottet är bankens egendom. Det växer allt större och sättes på nytt i omlopp, och på detta sätt ökas bankens egendom alltmera. Med tiden kommer banken att bli ägare av hela fabriksföretag och delägare i en mängd andra. Och erfarenheten visar, att det är tillräckligt, att man innehar 30-40 proc. av aktierna, för att man skall kunna i det väsentligaste förfoga över allt. Så är det i verkligheten. I Amerika t. ex. behärska två banker hela industrin. I Tyskland är

det fyra banker, vilka i huvudsak bestämma över lanthushållningen. Detsamma var i viss mening fallet också i Ryssland, ty flertalet av de större företagen äro aktiebolag.

De ryska bankerna ägde majoriteten i ett stort antal affärsföretag, så att dessa befunno sig i fullständigt beroende av bankerna, stodo under dessas "befäl". Då en bank kan förfoga över många industriföretag, så är det klart, att en sammanslutning av de största bankerna blir medelpunkten, varest trådarna från en massa företag av alla slag sammanlöpa.

Därför måste det bli en nödvändighet för arbetarregeringen att övertaga bankerna, nationalisera dem. överföra dem från privatpersoners ägo till statens.

Bourgeoisin, dess press och hela dess anhang höjde naturligtvis av denna anledning vilda tjut: "Bolsjevikerna äro rövare! Bolsjevikerna äro tjuvar! Läten dem icke röva folkets rikedom och folkets besparingar!" Detta tjut är mycket begripligt: bourgeoisin kände, att med bankernas nationalisering det första steget var taget mot deras huvudfäste, deras starkaste borg, och att man var på väg att förstöra profitens och utsugningens värld. Då proletariatet övertagit bankerna, håller det redan i betydande grad industrins tyglar i sina händer.

Å andra sidan är det icke svårt att förstå, att det vore omöjligt att utan bankernas nationalisering uttränga kapitalisterna från fabrikerna och gruvorna. I våra dagar är fabriken beroende av bankerna: antingen är banken helt och hållet dess ägare, eller äger den huvuddelen av fabriken, eller ger den på ett eller annat sätt kredit åt denna. Vi tänka oss att arbetarna i en fabrik tagit denna i besittning och ställt den under sin kontroll. Om nu banken befinner sig i bourgeoisins händer, så är det snart förbi med ett sådant företag, ty banken inställer strax krediten. Detta betyder för fabriken detsamma, som då en fästning får sin tillförsel avskuren. Arbetarna bli naturligtvis tvungna att ge sig och falla till kapitalismens fötter. Genom att rådsregeringen nationaliserar bankerna, får den möjlighet att förvalta och förfoga över penningmedel och alla möjliga papper, vilka ersätta penningar, den får möjlighet att på alla sätt befordra industriens övergång till de arbetande massorna. Den makt, som i bankirernas händer var riktad mot arbetarna, blir nu en makt, som hjälper arbetarklassen och i stället riktar sig mot kapitalisterna.

Den följande stora uppgiften blir att förena de olika privatbankerna till en stor folkbank, *centralisera bankverksamheten*. Vid industriens övergång i arbetarklassens händer bleve sedan folkbanken en huvudlikvideringskassa, en inrättning, som skulle sköta den ömsesidiga "betalningen" mellan enskilda företag och enskilda produktionsgrenar. Vi tänka oss t. ex. att kol-, stål- och järnindustrin äro beroende av centralbanken. Var och en av dessa industrier måste begagna sig av de andras produkter: järnbruken måste t. ex. erhålla kol från stenkolsgruvorna och stål från gjuterierna o. s. v. Om nu alla dessa äro beroende av centralbanken, så kan "betalningen" enklast ske genom utbyte av räkningar; banken blir likvidationskontor, ett centralbokhålleri, varest alla förhållanden mellan olika företag och produktioner kunna överses och regleras. Efter behov, och då den bedömt sakernas läge, understöder ("finansierar") banken industrin med penningmedel.

Om man kunde lyckas att organisera saken så, som man borde (och därtill strävar vårt parti i spetsen för hela rådsregeringen), så finge vi slutligen följande bild: Alla produktionsmedel tillhöra arbetarstaten; genom centralbanken stå de i förening med varandra, och där löpa trådarna från de olika företagen samman, i banken föres en noggrann kontroll över dessa företag och deras affärer, vilka ömsesidigt täcka varandra, då de leverera sina produkter åt varandra. I banken med dess räkenskaper avspeglar sig hela läget av den samhälleliga produktionen och förhållandet mellan de olika produktionsgrenarna. Den centraliserade och nationaliserade (d. v. s. förenade och i arbetarnas och bondestatens bänder befintliga) bankverksamheten förvandlar sig till ett samhälleligt bokhålleri över den socialistiska kamratliga produktionen.

IX. Storindustrin åt det arbetande folket.

Nationalisering av industrin.

Det avgörande steget på vägen till övertagandet av produktionsmedlen är, som vi sett, bankernas nationalisering. Men om kapitalisternas makt och egendom?, rätt blir bestående i de fabriker, vilka icke direkt stå under bankernas inflytande, så komme detta icke att leda till något gott. Dessa företag skulle endast draga pengar från bankerna, och kapitalisterna skulle med största lugn fortsätta att utnyttja sina arbetare och till på köpet skaffa sig statsunderstöd, vilket troligen komme att användas på ett helt annat sätt än meningen var. Därför är en övergång till kommunistisk samhällsordning utan nationalisering av bankerna och utan proletärisk nationalisering av storindustrin otänkbar.

Också här måste vårt parti och hela arbetarklassen sträva efter att icke endast förstöra det gamla, utan också att skapa nya förhållanden. Nationaliseringen av industrin och stordriften måste därför i främsta rummet börja med de industrigrenar, vilka blivit förenade till syndikat.

Vad menas då med syndikat? Syndikat äro stora sammanslutningar mellan olika företag. Då deras ägare inse, att det icke lönar sig att sinsemellan strida om köparna, utan att det är mycket fördelaktigare att sluta ett förbund för att sedan med förenade krafter kunna utplundra allmänheten, så organiserar de ett syndikat eller en mindre förening mellan fabriker – en trust. Då fabrikanterna icke äro förenade till sådana förbund, konkurrera de med varandra, slå ned prisen och försöka draga kunder från sina motståndare; detta kan man göra endast om man säljer billigare än andra; i längden kan man icke hålla ut på detta sätt, man ruinerar sig. En sådan kamp mellan de olika företagen leda

därtill, att de mindre företagen gå till botten, och det blir kapitalets stora hajar, de rikaste företagen, vilka segra. Vi antaga, att i en industrigren (t. ex. metallindustrin) de tre eller fyra största firmorna ha blivit kvar. Ifall någon av dem är starkare än de andra, föres kampen vidare, tills alla de övriga äro ruinerade. Men om alla äro ungefär lika starka? Då är det klart, att en ömsesidig kamp är förgäves; den försvagar dem alla i samma grad. Nu vaknar hos dem tanken på ett ömsesidigt fördrag; de organisera ett förbund mellan sina företag och komma överens om att icke sälja sina varor under ett visst pris; de fördela mellan sig beställningarna eller anvisa varje firma sitt särskilda område, med ett ord, de fördela genom överenskommelse marknaden mellan sig. Då de till syndikatet hörande firmorna vanligtvis producera mera än hälften av den ifrågakommande industriprodukten, så följer härav, att syndikatet behärskar marknaden, att dess medlemmar kunna sätta mycket högt pris på sina produkter och på så sätt bringa sina landsmän till tiggerstaven. Då förbundet en gång är bildat, är det naturligt, att de olika firmorna nu ha en gemensam förvaltning, föra en noggrann räkenskap över de produkter de frambringa, ordna fördelningen av beställningarna, med ett ord, organisera sin produktion. Icke för folkets bästa förena sig kapitalisterna utan för att få större vinst, för att bättre kunna utnyttja sina arbetare, röva mera från köparna.

Nu förstå vi, varför arbetarna måste börja nationaliseringen med sådana industrigrenar, som äro sammanslutna till syndikat. Det är därför, att dessa redan äro organiserade. Och med organiserad produktion – om det också är kapitalisterna, som ha organiserat den, är det lättare att bli färdig. Naturligtvis måste de kapitalistiska organisationerna i mycket förändras. Kapitalets välde måste bort därifrån och allt måste ordnas så, att arbetarnas makt är säkerställd. Men också ett barn kan förstå, att det är lättare att bemäktiga sig sådana produktionsgrenar, som redan äro organiserade. Så är förhållandet t. ex. vid statsjärnvägarna. Då dessa redan av den borgerliga staten voro organiserade, redan hade en centraliserad förvaltning, var det lättare för arbetarstaten att övertaga dem.

I Västeuropa (i synnerhet i Tyskland) och i Förenta staterna har under krigstiden nästan all produktion övergått i den borgerliga statens händer. Bourgeoisie hade där kommit till den slutsatsen, att den icke kunde segra, om icke kriget var på bästa sätt organiserat. Men det nuvarande kriget fordrar icke endast pengar, det fordrar också, att hela produktionen organiseras för krigsändamål, att alla krafter fördelas regelrätt, att det föres en sträng räkenskap överallt, så att intet ges ut onödigt. Och detta är möjligt endast i sådant fall, att förvaltningen är centraliserad och förenad. Europas bourgeoisie bidrog till centraliseringen då den ställde så gott som hela produktionen till rövarstatens förfogande. Det förstås av sig själv, att produktionen icke har blivit organiserad för att bringa nytta åt arbetarklassen, utan för att kriget skall kunna fortsättas och giva bourgeoisie möjlighet till större profit. Det är intet under, att i spetsen för detta tvångsarbete stå generaler, bankirer och de största utsugarna. Det är heller intet under, att arbetarklassen där blir undertryckt, förvandlas till slavar, livegna. Men å andra sidan, om denna arbetarklass krossar den borgerliga makten, så blir det för den ganska lätt att bemäktiga sig produktionen och inrikta den efter nya linjer. Generaler och bankirer måste den jaga ut och anställa sitt eget folk överallt. Men hela apparaten för räkenskap, kontroll och förvaltning, som kapitalismens rövare redan skapat, den kan arbetarklassen sedan utnyttja. Det blir för de västeuropeiska arbetarna mycket svårt att börja (förstöra den starka borgerliga staten), men då produktionen redan är organiserad av bourgeoisin, blir det för dem lättare att genomföra nationaliseringen, då en gång början är gjord.

Den ryska bourgeoisin, vilken insåg, att dess maktställning var ohållbar, aktade sig för att gå samma väg som den västeuropeiska. Den förstod, att samtidigt med statsmakten också den organiserade produktionen övergår i arbetarklassens händer. Därför sörjde den icke för någon organisation, tvärtom, under Kerenskis tid saboterade (försvårade) den produktionen.

Man måste dock minnas, att i Ryssland redan före kriget, tack vare det utländska kapitalet, de viktigaste industrigrenarna voro sammanslutna till syndikat. I synnerhet var detta fallet med den så kallade tunga industrin (stenkols-, järnindustrin o. s. v.). Bekanta äro sådana stora syndikat som "Prodameta", "Produgol", "Prodwagon", "Krowlja" o. a. Denna tunga industri måste i främsta rummet nationaliseras (detta sker också: Urals produktion t. ex. är nästan utan undantag nationaliserad), och sedan kommer turen till hela den övriga storindustrin. Genom stordriftens övergång till arbetarnas händer, kommer också smådriften att bli beroende av dem, ty redan före nationaliseringen är smådriften i många avseenden beroende av den stora. Det kan hända, att de mindre företagen endast äro reparationsverkstäder åt de stora, eller att dessa övertaga de mindres produkter, eller att de förse de mindre företagen med råmaterial, att dessa äro beroende av bankerna o. s. v. Denna småindustri utgör dock icke huvuddelen av vår industri, utan det är nationaliseringen av storproduktionen som tillfogar kapitalet ett ohjälpligt slag. Bankerna och storindustrin äro kapitalets huvudfästningar. Expropriationen av dem, d. v. s. deras övergång till arbetarklassen, arbetarregeringen, innebär slutet för kapitalismen och socialismens början. Dessa viktiga produktionsmedel tagas från den lilla skaran av utsugare och övergå till arbetarklassen, till arbetar- och bonderegeringen.

Mensjevikerna och högersocialrevolutionärerna, som icke vilja avvika ett steg från den rätta vägen, där de vandra hand i hand med bourgeoisin, äro mycket förtörnade över denna nationalisering. Det är därför, att de lika väl som bourgeoisin känna, att härmed ett fruktansvärt slag riktas mot hjärtat av den kapitalistiska ordningen, vilken är dem så kär och angenäm. De försöka omtöckna arbetarnas sinnen genom att förtälja dem, att de icke äro "tillräckligt mogna" för socialismen, att vi ha så efterbliven industri, att det är omöjligt att organisera den o. s. v. Vi ha redan visat, att saken icke förhåller sig så. Rysslands efterblivenhet består icke däri, att inom vår industri så få stora företag finnas – tvärtom det finnas många sådana. Vår efterblivenhet består däri, att hela industrin intar för liten plats i

förhållande till jordbruket. Men man bör dock icke underskatta vår industris betydelse; icke för ro skull står arbetarklassen i spetsen för revolutionens alla levande krafter.

Intressant är också följande omständighet. Då mensjeviker och högersocialrevolutionärerna tillsammans med bourgeoisin hade makten, uppställde de ett program för statlig reglering av industrin. På den tiden talade de icke om vår efterblivenhet. Då ansågo de det möjligt att organisera industrin. Varifrån har nu skillnaden kommit? Saken är mycket enkel. Mensjeviker och högersocialrevolutionärerna ansågo, att den borgerliga staten borde organisera produktionen (Wilhelm och Georg och president Wilson ha samma åsikt). Kommunisterna önska i motsats härtill, att den *proletariska* staten organiserar produktionen. Här ha vi åter den gamla historien. Mensjeviker och högersocialrevolutionärerna gå tillbaka till kapitalismen, kommunisterna – framåt, till socialism och kommunism. Till de viktigaste stegen på denna väg räkna kommunisterna nationaliseringen av bankerna och nationaliseringen av stordriften.

X. Den samhälleliga bearbetningen av jorden.

Oktoberrevolutionen bragte till stånd vad de ryska bönderna under århundraden eftersträvat: jorden togs från godsägarna och överlämnades i böndernas händer. Frågan är nu, huru man bör förfoga över denna jord. Också här måste kommunisterna intaga samma ställning som i frågan om industridriftens delning. Naturligtvis kan man lättare dela jorden än en fabrik, men vad bleve följden av att dela jorden mellan de enskilda bönderna? Den som hade litet penningar, vore rikare och starkare än de andra, komme fortare ”på grön kvist” och förvandlade sig lätt till en blodsugare och ockrare och började småningom köpa upp jorden av de fattigare. Och se, efter en tid hade byn på nytt delat sig i storgodsägare, mindre godsägare och fattiga, för vilka endast ett bleve övrigt: antingen att söka sig in till staden eller också att stanna i byn i de rikas tjänst. De nya godsägarna vore väl icke adelsmän utan rika bönder, men skillnaden är ringa. Blodsugaren-godsägaren bleve en riktig spindel, som skulle hålla det fattigare folket ännu fastare i sitt nät, än den degenererade adelsmannen kunde göra.

Delning är alltså icke den rätta vägen. Jorden bör icke delas, utan den bör göras till folkets gemensamma egendom. Rådsregeringen har också genomfört lagen om jordens socialisering; godsägarna äro i verkligheten undanträngda från jorden, som blivit det arbetande folkets gemensamma egendom.

Men detta är icke nog. Man måste komma därefter, att jorden icke endast äges gemensamt, utan också bearbetas gemensamt. Om icke arbetet på jorden är gemensamt och kamratligt, så har det ingen betydelse, att man utger lagar om jordens socialisering. Den ena skulle gå omkring på sin ”arbetsandel” och peta, den andra på sin. Och då man lever så avskilt, utan ömsesidig hjälp och gemensamt arbete, vänjer man sig småningom vid att betrakta jorden som sin privategendom. Och inga lagar från ovan skulle kunna avhjälpa det onda. Gemensam bearbetning av jorden, det måste man sträva efter, dit måste man nå.

Huru skall man uppnå detta? Det kan och måste ske på två vägar, för det första genom kamratlig bearbetning av de förra stora egendomar; för det andra genom organisation av arbetskommuner inom lantushållningen.

Medan de stora jordegendomar ännu hade egen hushållning, innan de blivit utarrenderade åt bönder, fördes denna hushållning naturligtvis mycket bättre än av bönderna. Det enda ledsamma var, att inkomsterna tillföll godsägaren, som utnyttjade bönderna. Också här är för kommunisterna en sak klar: likasom arbetarna i en fabrik icke utplundra fabriken och dela inventarierna emellan sig, på så sätt förstörande hela fabriken, så böra icke heller bönderna dela godsets egendom, hästar och boskap, säd, olika sånings- och skördemaskiner o. s. v. På en del gods finnas ju också mejerier, ost- och andra fabriker. Det vore dumt att från de olika godsena släpa bort och förstöra allt detta. För sådant äro blodsugarna intresserade; de veta, att

allt förr eller senare faller i deras händer, att de kunna köpa av de fattiga bönderna deras andelar. Blodsugaren inser, att en sådan delning skulle göra honom rik. Men bonden, halvproletären, som själv har svårt att slå sig igenom, han har helt andra intressen. För det fattiga byfolket är det tusen gånger fördelaktigare att göra med de stora godsens på samma sätt, som arbetarna göra med fabrikerna: ställa dem under sin kontroll och förvaltning; gemensamt bearbeta det stora godset; icke utplundra de enskilda gårdarna, utan gemensamt begagna maskiner och andra inventarier; med gemensam kostnad anställa agronomer och kunnigt folk och sköta jorden, icke på dårars sätt, så att den ger mindre avkastning än förut, utan så att den ger större. Att övertaga jorden är icke svårt. Att taga godsens visade sig icke heller svårt. Det var man också tvungen att göra. Trots alla förmaningar från socialrevolutionärer och mensjeviker att detta vore olagligt, att det icke skulle komma att lyckas, att det skulle sluta med ett blodbad i byarna o. s. v., överförde bönderna jorden i de arbetandes händer och råden hjälpte dem därvid. Mycket svårare är det att behålla jorden i de arbetandes händer, att bevara den från blodsugare, vilka göra allt för att komma åt den. Bönderna måste noga vaka över, att den samhällseliga egendomen hålles i oskadat skick. Ty den förra egendomsägarens gods tillhör nu samhället, och man måste skydda det som sitt eget öga. Det måste förbättras och förstöras till de arbetandes bästa. Saken måste så organiseras, att av bönderna och arbetarna valda personer, distriktsråden och deras lantushållningsavdelningar, vaka överallt, så, att intet går förlorat, och på alla sätt understödja det gemensamma arbetet på, det förra godset. Ju mera den gemensamma produktionen på godsens blir ordnad, dess bättre. Det betyder, att kornet gror bättre, och att blodsugarna ingenting erhålla, att bönderna alltmera lära sig att arbeta gemensamt – det allra viktigaste för kommunismen.

Men det är icke nog med att bevara de gamla godsens och bearbeta dem efter nya principer. Man måste sträva efter att av de små arbetsandelarna organisera stora arbetskommuner. Nu ligger ju makten i händerna på arbetarna och bönderna. Och det betyder att de, såvit möjligt, understödja varje nyttigt strävande. Det är endast nödvändigt, att de fattigaste bönderna och halvproletärerna, och likaså de förra tjänarna, visa mera självständighet och eget initiativ. De svaga, fattiga bönderna kunna ensamma icke åstadkomma något. Men om de begynte förena sina arbetsandelar, gemensamt med hjälp av stadsarbetarna inrätta sig och bearbeta jorden efter kamratliga principer, då kunde de åstadkomma mycket. Städernas arbetare och organisationer skulle hjälpa de lantliga arbetskommunerna, leverera åt dem järn- och manufakturprodukter, skaffa åt dem agronomer och kunnigt folk o. s. v. Så börjar efterhand den förra avsigkomna småbonden, som ingenting har sett utom sitt grönsaksland, att förvandlas till en kamrat, vilken tillsammans med andra kamrater steg för steg och hand i hand strävar framåt på vägen mot gemensamt arbete i stor skala.

Det är klart, att det behöves: god organisation av bönderna för att kunna få, ett sådant verk utfört. Denna organisation måste ställa för sig två huvuduppgifter: för det första, kamp mot blodsugarna på landet, mot ockrarna, de förra värdshusvärdarna, med ett ord, mot den lantliga bourgeoisin. För det andra: ordnande av produktionen på landet, kontroll över huru jorden fördelas, organisation av arbetskommuner; omsorg om att de förra godsens utnyttjas regelrätt, med andra ord: ett kolossalt arbete med den nya agrarordningen. Denna organisation bildas av bönderna i form av distriktsråd, vid vilka inrättas specialsektioner, t. ex. förplägnings-, agrar- och andra sektioner. Bonderådets agrarsektioner måste bistå det fattiga byfolket i alla agrarfrågor. Det vore säkrast att fabriksarbetarna på varje plats också hade sin representant med i bonderådet, ty arbetarna äro mera erfarna än bönderna, mera vana vid kamratlig ledning av angelägenheterna, mera erfarna också i att kämpa emot bourgeoisin. Arbetarna understödja alltid det fattiga byfolket gentemot de rika, därför finna dessa i arbetarna sin bästa hjälp.

De fattiga skola icke låta sig bedragas. De kämpade länge, innan det lyckades dem att erövra jorden från godsägarna. De få icke lämna den ifrån sig på nytt, icke släppa den ur sina händer. Den faran är förhanden, ifall de sönderstycka jorden och dela den som privategendom. Faran försvinner, om de fattiga bönderna tillsammans med hela arbetarklassen sträva mot allt större gemensam produktion. Då styra vi med full fart mot kommunismen.

XI. Industrins förvaltning genom arbetarna.

Likasom på landet huvudrollen vid förvaltningen av jorden småningom övergår i bondeorganisationernas händer – olika bonderåd med deras sektioner – så måste förvaltningen av industrin övergå i arbetarorganisationernas händer. Detta sker också överallt, i enlighet med vårt partis fordringar.

Ända till oktoberrevolutionen och under den första tiden efter denna hade vårt parti uppställt fordran på arbetarkontroll, d. v. s. övervakning från arbetarnas sida, så att kapitalisterna icke kunde samla och gömma några förråd av bränsle och råmaterial i fabriken, icke kunde driva något hemligt spel och icke spekulera; icke tillfoga produktionen någon skada och icke, då det behagade dem, vräka arbetarna på gatan. Produktionen, inköp och försäljning av råmaterial och produkter, deras förvaring, företagets penningmedel – allt detta ställdes under arbetarnas *kontroll*. En enkel övervakning visade sig dock otillfredsställande, i synnerhet efter *nationaliseringen* av produktionen, varvid kapitalisternas rättigheter borttogos och företaget och hela industrigrenen övergick i arbetar- och bondestatens händer. Det är klart, att man icke kommer långt med endast övervakning, att icke endast arbetarkontroll är nog utan att man måste genomföra en fullständig *förvaltning* av industrin av arbetarna själva och deras organisationer: fabrikskommittéer, arbetarföreningar, ekonomiska sektioner av arbetarråden och slutligen organen för arbetarnas och böndernas makt (speciella kommittéer av olika art, folkhushållningsråd o. s. v.) Dessa organisationer skola icke endast övervaka utan också förvalta industrin. Härvid måste man märka följande.

I vissa kretsar av icke klassmedvetna arbetare förekommer en sådan åsikt: vi övertaga fabriken, och därmed tillhör den oss. – Vi antaga, att fabriken har tillhört fabrikanten Sidorow, numera skulle den då tillhöra arbetarna i fabriken. En sådan åsikt är naturligtvis oriktig. Den påminner starkt om delning. Och om i verkligheten en sådan situation uppstode, att varje fabrik skulle tillhöra *endast* arbetarna vid den fabriken, så bleve följd den, att de olika fabrikena begynte konkurrera med varandra: den ena klädesfabriken skulle sträva efter att vinna mera än de andra, alla skulle försöka att draga köparna till sig. Därigenom komme arbetarna vid en fabrik att ruinera sig – i en annan bleve de rika. Och följd bleve densamma som vid delningen: kapitalismen skulle blomstra upp på nytt.

Huru skall man bekämpa denna åsikt? Det är klart, att man måste införa ett sådant förvaltningssätt, som vänjer arbetarna vid den tanken, att de särskilda fabrikena icke endast tillhöra arbetarna vid *den* fabriken, utan att de äro hela arbetarfolkets gemensamma egendom. Detta kan ske på följande sätt: I varje fabrik eller gruva skötes förvaltningen av en arbetarkommitté, men denna måste vara så bildad att flertalet icke utgöres av arbetare från den fabriken utan av medlemmar, vilka utses av den lokala arbetarföreningen, av arbetarrepresentanternas råd och slutligen av distriktsrådet för folkhushållningen. Om förvaltningen är bildad av arbetare och tjänstemän (majoriteten måste vara arbetare, då dessa äro pålitligare anhängare av kommunismen), men flertalet icke tillhör den ifrågavarande fabriken, då kommer fabriken att bli förvaltd så, som hela arbetarklassens intresse kräver.

Varje arbetare förstår, att en fabrik icke kan hållas i gång utan bokhållare, tekniker, ingenjörer o. s. v. Därför måste arbetarklassen se till, att dessa sköta sina tjänster. Så länge tills arbetarklassen ur sin egen mitt kan frambringa sådana specialister (det kommer den att göra så snart

planerna på allmän bildning och möjlighet för alla till speciell utbildning hunnit genomföras), så länge måste den ännu med eller mot sin vilja betala lön åt de intellektuella.. Må dessa tjäna arbetarklassen så, som de förut tjänat bourgeoisiein. Tidigare stodo de under dess kontroll, nu komma de att stå under arbetarnas uppsikt och kontroll. För att produktionen skall kunna försiggå regelbundet fordras, som vi tidigare sagt, en allmän och enhetlig plan. Det vore icke tillräckligt, om varje fabrik endast hade sin enskilda förvaltning. Ty det finnes många fabriker, många olika industrigrenar, men de äro alla med varandra förbundna, alla äro avhängiga av varandra. Om stenkolsgruvorna leverera för litet kol, måste fabriker och tågen stanna. Om det ej finnes nafta, måste ångfartygen upphöra med sina resor. Om det icke finnes bomull, ha textilfabriker ingenting att göra. Följaktligen måste man skapa en sådan organisation, som omfattar hela produktionen, som arbetar efter en allmän plan och som är förbunden med alla enskilda fabriker och gruvor och för noggrann räkning över alla förråd och alla behov, icke för en stad eller en fabrik, utan för hela landet. Nödvändigheten av en sådan organisation visar sig tydligt t. ex. vid järnvägarna. Varje barn kan förstå, att ett avbrott i järnvägsförbindelsen skulle ha till följd otroligt elände. I Sibirien finns det t. ex. överflöd av korn, i Petersburg är det nästan hungersnöd. Varför? Emedan man icke kan transportera allt det korn, som kunde erhållas. För att förbindelsen skall kunna vara regelbunden, måste allt vara registrerat och fördelat, och detta är möjligt endast om man följer en bestämd plan. Vi kunna föreställa oss, vad följden skulle bli, om man förvaltade en järnvägssträcka på ett sätt, en annan på ett annat sätt o. s. v. Det skulle uppstå ett förskräckligt virrvarr. Av detta se vi, huru nödvändigt det är, att skapa sådana arbetareorganisationer, som förena hela industrigrenar, förbinda dessa med varandra och slutligen sammanbinda de olika områdena av landet: Sibirien, Ural, de nordliga guvernementen och de centrala delarna till ett helt och förena deras verksamhet. Sådana organ skapas också: t. ex. distriktsråden för folkhushållningen, och utom dem speciella kommittéer, vilka förena hela fabriksgränar och handelsbranscher (t. ex. Centrotexil, Centrometall o. s. v.), och i spetsen ha vi såsom centralorgan – det högsta folkhushållningsrådet. Alla dessa organisationer stå i förbindelse med arbetarrepresentanternas råd och arbeta hand i hand med regeringen. Till sin sammansättning bestå de huvudsakligen av företrädare för arbetareorganisationer och stödja sig på arbetarföreningar, fabrikskommittéer och tjänstemannaförbund.

Så skapas småningom från början till slut en arbetarförvaltning av produktionen. På varje ort – fabrikskommittéer och arbetarförvaltning; högre upp – distriktskommittéer och folkhushållningsråd; och som organisationens toppunkt – det högsta rådet för folkhushållningen. Arbetarklassens uppgift består nu däri att få allt flera arbetare med i förvaltningen av produktionen och att uppfostra massorna, så att de kunna deltaga i verket. Proletariatet, som övertager produktionen – icke för att göra den till enskilda personers eller gruppers egendom, utan för hela folkets räkning – måste genom sina tusende små lokala organisationer understödja central- och distriktsorganisationerna. Om icke de högsta förvaltningsorganen stödja sig på de lokala, så bli de svävande i luften, förvandla sig till ämbets- eller såsom man brukar säga, byråkratiska inrättningar, från vilka den levande revolutionära andan försvinner. Och tvärtom bli de i stånd att förhindra den hotande sammanstörtningen, em de från alla sidor understödes av arbetarklassens alla krafter, och om alla dess anordningar vinna anklang och bli utförda av organisationerna och massorna själva dryfta sina angelägenheter. Ju livligare de deltaga i valen inom sina organisationer, i arbete vid fabriker och gruvor, medan oordningar och allehanda oegentligheter utan förbarmande bestraffas, dess snabbare bemäktigar sig arbetarklassen, i verkligheten och icke blott i ord, hela industridriften. På så sätt förverkligas icke blott den politiska, utan även den ekonomiska diktaturen, d. v. s. arbetarklassen blir herre över förvaltningen av armén, domstolar, skolor och andra angelägenheter, och slutligen också över förvaltningen av produktionen. Först då är kapitalets makt i grund förstörd och berövad varje möjlighet att på nytt skaffa sig herravälde över arbetarklassen.

XII. Bröd blott åt de arbetande. – De rikas arbetsplikt.

Övergången till kommunistisk arbetsordning betyder övergång till en samhällsordning, där det ej ges några klasser, ingen klasskillnad mellan människorna, där alla äro i samma grad arbetare, men icke lönearbetare, utan *arbetare i samhällets tjänst*. Man måste ofördröjligen börja med förberedelserna till denna samhällsordnings genomförande. Och ett av de första stegen på denna väg är, utom nationaliseringen av bankerna och industrin, införandet av arbetsplikt för de rika klasserna.

Ännu i denna stund ges det också hos oss många människor, vilka ingenting göra, ingenting producera, utan endast konsumera, förtära, utnyttja, förbruka vad andra genom sitt arbete frambragt. Och än värre. Många av dessa människor, som ingenting nyttigt uträtta, arbeta i stället på att tillfoga rådsregeringen och arbetarklassen så stor skada och så mycket obehag som möjligt. Som exempel kunna vi nämna den ryska intelligensens – lärare, ingenjörer, läkare och annat "lärt folk" – sabotage. De högre stående, fabriks- och bankdirektörer, f. d. högre tjänstemän o. s. v. lönar det sig överhuvud icke ens att tala om. De anstränga sig alla att desorganisera och om möjligt förstöra proletarietets och rådsregeringens arbete. Proletariatets uppgift består däri att tvinga alla dessa herrar ur bourgeoisin, de förra godsägarna och intelligensen ur de förmögnare kretsar – *tvinga dem att arbeta* för det gemensamma bästa. Men huru kan man göra detta? Genom införande av budgetböcker och arbetsplikt. Varje arbetare erhåller en liten bok, varest det föres konto över hans arbete, hans obligatoriska arbete. På grund av det utförda arbetet, som finnes antecknat i hans bok, har han rätt att köpa eller erhålla särskilda produkter, i främsta rummet bröd. Om någon vägrar att arbeta (vi kunna antaga, att han är en sabotör ur kretsen av f. d. tjänstemän, eller en fabriksarbetare, som är rasande på sina arbetare, eller en godsägare, som omöjligt kan ge sig tillfreds med att bli berövad sin egendom, där han under årtionden styrt och ställt) – om alltså denna person vägrar att arbeta, så finnes det i hans arbetsbok ingen förteckning över utfört arbete. Han går till butiken, men där får han höra: "För er ha vi ingenting, var god och visa er arbetsbok."

Genom en sådan ordning bli väl en massa dagdrivare, vilka fylla Newski prospekt och huvudgatorna i de stora städerna, tvungna att företaga sig något nyttigt. Men det är naturligt, att införandet av en sådan arbetsplikt stöter på stora svårigheter. De rika och förmögna klasserna skola på alla upptänkliga sätt försöka slippa undan arbetsplikten och på samma gång med alla medel lägga binder i vägen för den nya ordningen. Och att ordna saken så, att man endast på grund av förteckningen i arbetsboken kunde erhålla vissa produkter, att det vore omöjligt att komma åt dem på annat sätt, det är också svårt. De rika, som äga pengar, finna tusende möjligheter att bedraga rådsregeringen och det fattiga folket. Dessa möjligheter måste genom en regelrätt organisation av den allmänna försörjningen förintas.

De rikas arbetsplikt kunde genomföras t. ex. på följande sätt: varje person, som har över 500-600 rubel i månatlig inkomst, varje person, som anställer arbetare, varje familj, som håller tjänare o. s. v. erhåller en konsumtions-arbetsbok.

Men det är klart, att de rikas arbetsplikt skall vara en övergång till den *allmänna arbetsplikten*. Icke endast därför, att man kan stegra produktiviteten hos industrin och lanthus-hållningen genom att få alla arbetsdugliga samhällsmedlemmar med i arbete, utan också därför, att det är nödvändigt att kunna kontrollera de arbetskrafter, som finnas och deras fördelning mellan de olika industrigrenarna och de enskilda företagen. Likasom man i kriget å ena sidan mobiliserar alla krafter, men å andra sidan också beräknar och noggrannt organiserar dem, likaså måste man i kriget mot det ekonomiska sammanstörtandet framdraga alla i kriget dugliga krafter ur de olika befolkningslagren, föra räkning över dem, och organisera dem till en stor arbetsarmé, varest arbetsdisciplin härskar, och där var och en är medveten om sitt stora ansvar.

För ögonblicket härskar hos oss i Ryssland, till följd av den allmänna oordningen och bristen på bränn- och råmaterial, (denna nöd växte isynnerhet sedan den tyska imperialismens skaror intagit Sydryssland och Ukraina) en oerhörd arbetslöshet.* Därigenom uppstår följande situation: A ena sidan är det klart, att vi blott genom levande arbetskraft, genom att arbetet höjer vår industris och vårt jordbruks produktivitet, kunna undgå sammanstörtandet, och denna levande arbetskraft --arbetshänderna – finnes också disponibel; å andra sidan kunna dessa arbetshänder icke finna användning. Redan förut härskade arbetslöshet. Var skulle nian då anställa alla dem, som arbetar- och bondemakten nu förpliktar till arbete? En av de viktigaste uppgifterna blir därför att organisera arbeten för samhällets och statens räkning, t. ex. byggande av nya järnvägar, bearbetande av nya gruvor, torrlägnings- och bevattningsarbeten, utnyttjande av torvmossar, byggande av kornmagasin, s. k. elevatorer o. s. v. Men man kan också förstå, att dessa arbeten icke på en gång kunna ta i anspråk en sådan oerhörd mängd av överflödiga arbetshänder, som nu finnes.

Därför måste man för den första tiden inskränka sig till en noggrann registrering av arbetskrafterna med uppgift om yrke och specialitet och införande av obligatorisk tjänst endast å sådan fordras av rådsregeringen eller de arbetsorgan, vilka förvalta produktionen. Låt oss förklara detta genom ett exempel: vi antaga att till undersökning av nya gruvor i Sibirien några ingenjörer voro nödiga. Metallurgisektionen eller gruvsektionen av folkhushållningsrådet anhåller om sådana. Sektionen för registration av arbetskrafterna går igenom sina yrkesförteckningar, finner där lämpliga personer, och dessa äro, såsom inregistrerade, *förpliktade* att fara vart ovannämnda sektioner skicka dem.

Det förstås, att i den grad det lyckas att bringa produktionen i ordning och på, så sätt skapa möjligheter till arbete, också arbetsplikten måste småningom utvidgas, så att slutligen alla arbetsdugliga element tagas i anspråk till obligatoriskt gemensamt arbete.

Arbetsplikten i och för sig är ingenting nytt. Under krigstiden ha regeringarna i nästan alla krigförande länder infört arbetsplikt för befolkningen (i främsta rummet de undertryckta klasserna). Men den arbetsplikt, som är införd i Västeuropa, är så vitt skild från vår arbetsplikt, som himmelen är skild från jorden. I de imperialistiska rikena betyder arbetsplikt arbetarnas fullständiga underkuvande, fullständigt slaveri under kapitalet och rövarstaten. Varför? Helt enkelt därför, att det icke är arbetarna själva, utan generaler, bankirer, medlemmar i stora syndikat, industri-ministrar, vilka härskar så som de vilja. Arbetaren är ingenting annat än en schackfigur i deras händer. Han är lik en livegen, över vilken hans herre kan förfoga efter sitt behag. Det är inget under, att arbetsplikten i Västeuropa har blivit till en ny dagsverkartjänst, en ny *livegenskap*, ett militärt *tvångsarbete*. Och den infördes därför att kriget skulle kunna fortsättas i det oändliga, för att arbetarna skulle fylla herrar kapitalisters fickor.

Hos oss skulle arbetarna själva genom sina organisationer och på grundvalen av *arbetarnas självförvaltning* införa och genomföra arbetsplikten. Vi ha ingen bourgeoisie över oss. Tvärtom, arbetarna stå över den förra bourgeoisin. Kontroll, registration, fördelning av arbetskrafterna, allt skötes av arbetarorganisationerna, på landet av bonderåden. Alla organ, vilka förvalta arbetskrafter, äro från början till slut arbetarorgan. Detta är också, naturligt: om förvaltningen av industrin är arbetarförvaltning, så ligger också förvaltningen av arbetet i arbetarnas händer – den är ju endast en *del* av hela produktionens förvaltning.

För arbetarklassen, som vill bemäktiga sig hela det ekonomiska livet (och kommer att göra det trots alla hinder), som vill göra sig till herre över alla rikedomar, ställer sig som huvuduppgift frågan om *produktionens organisation*. Denna i sin tur fordrar lösning av tvenne andra upp-

* Sedan detta skrevs har rådsregeringen lyckats i hög grad avhjälpa denna arbetslöshet. Övers. anm.

gifter: organisation av *produktionsmedlen* (registrering, kontroll, regelmässig fördelning av bränn- och råmaterial, maskiner, instrument, säd o. s. v.) och organisation av *arbetet* (registrering, kontroll, regelmässig fördelning av arbetskrafterna.) För att å varje område kunna utnyttja alla samhällets krafter, därtill behöves arbetsplikten, vilken arbetarklassen förr eller senare kommer att införa. Sedan försvinna parasiterna – kvar bli endast de för samhället nyttiga arbetarna.

XIII. Regelrätt fördelning av produkterna, tillintetgörande av handelsprofiten och spekulatören, konsumtionskommuner.

Man kan icke såsom man borde bemäktiga sig produktionen utan att på samma gång bemäktiga sig fördelningen av produkterna. Om fördelningen av produkterna sker oregelbundet och utan ordning, kan icke heller produktionen försiggå regelrätt. Vi antaga, att alla de största industrigrenarna äro nationaliserade. Såsom vi tidigare sågo, arbetar varje fabrik också för de andras räkning. För att produktionen skall kunna försiggå ostört, är det nödvändigt, att varje bransch erhåller så mycket material den behöver, varje företag sin bestämda del. Produkterna måste alltså fördelas planmässigt, på ett sätt som motsvarar behovet. De olika organen för försörjningen, d. v. s. sådana arbetarorganisationer, som sköta fördelningen av produkterna, måste stå i förbindelse med de organ, vilka förvalta produktionen. Endast på så sätt kan hela produktionen försiggå utan störningar.

Men det finnes också sådana produkter, vilka likasom brödet, direkt övergå, till konsumenterna för deras personliga behov. Hit höra t. ex. många näringsmedel, en stor del vävnader, många gummifabrikat (galoscher t. ex. köper ingen fabrik, de användas för konsumenternas personliga behov). Men också här är en noggrann registrering och rättvis fördelning av produkterna bland befolkningen nödvändig. En rättvis fördelning är dock omöjlig utan genomförande av en bestämd plan. Först måste mängden av produkter registreras, sedan behovet av dessa och slutligen kan utdelningen ske på grundvalen av dessa beräkningar. Det tydligaste exemplet på nödvändigheten av en sådan enhetlig plan få vi från livsmedelsfördelningen. Som bäst ropa bourgeoisi-parasiterna, högernationalisterna, mensjevnikerna och de förmögnare bönderna av alla krafter på att kornmonopolet borde förändras, och alla stora och små spekulanter och engroshandlare borde få tillåtelse att handla som de önskade. Man förstår lätt, varför ockrarna äro intresserade av en förändring av monopolet: det är ju detta, som hindrar dem att skinna konsumenterna. A andra sidan visar det sig också nu, att icke allt är som det borde vara: de rika äta med god smak sitt vetebröd – för att icke tala om rågbrödet – som de i hemlighet köpa. Och vem hjälper dem därvid? Naturligtvis herrarna spekulanter. Deras omsorg går ju icke ut på att skaffa folket mat, utan på att skaffa sig själva större inkomster, mera att stoppa i fickan. Det är känt, att den rike kan betala mera än den fattige. Därför skaffa spekulanterna icke brödet till den plats, där det bäst behövs, utan till den plats, där det betalas bäst. Och för dem har man ännu aldrig lyckats sätta något mål. Av detta framgår tydligt, att man för att kunna anordna en regelrätt fördelning av brödet, icke bör förändra kornmonopolet och livsmedelskommittéernas arbete, utan tvärtom på det strängaste genomföra monopolet: utan förbarmande hålla räfst med spekulanterna och injaga fruktan hos privathandlarna, så att de icke väga störa den allmänna planen och samla sig rikedomar på bekostnad av folkets elände. Olyckan ligger ej däri att det finnes ett monopol, utan däri, att det blivit så dåligt genomfört, att den hemliga privathandeln kunnat fortsätta. Och detta i en tid, då det råder brist på bröd, då tyskarna ha tagit de rikaste områdena, då på många ställen den säd, som skulle sparas till utsäde, har blivit förtärd och fälten ligga obesädda, och människorna hungra! Varje stycke bröd är dyrbart, varje pund mjöl, varje pund korn är oskattbart. Och just därför måste allt underkastas den strängaste registreringen, så att icke den

minsta smula förfares, så att allt bröd blir rättvist fördelat, så att de rika icke kunna skaffa sig några fördelar. Detta, upprepa vi, kan man uppnå endast om alla arbetare enigt gå till verket, då de infångat några spekulanter och spetsbovar.

Hos oss finnas tyvärr ännu många icke klassmedvetna fattiga, vilka på egen risk, utan att räkna med arbetarnas försörjningsorganisationer, göra sina inköp och därigenom störa den allmänna planen. Var och en av dem tänker: ”Prata bäst du vill, jag sköter mig helst själv.”

Då han sedan blir berövad de livsmedel han samlat åt sig, blir han missnöjd och tycker: ”Man får ju icke ens sörja för sig själv.” I verkligheten är detta dock ganska mycket likt följande: Vi föreställa oss att en järnvägsvagn är överfull av människor, som stå på gångarna och ligga på golvet o. s. v. Plötsligt märker någon brandrök och skriker av alla krafter: ”Eld!” och rusar som en galning mot utgången, knuffande alla andra åt sidan. Människorna störta, som om de förlorat förståndet, alla på en gång mot dörren, det uppstår en vild trängsel och slagsmål, människorna bita och slå varandra, krossa revbenen på varandra och trampa ned barnen. Resultatet blir en mängd döda, sårade och stympade. Var detta rätt handlat? Det hade dock kunnat gå till på ett annat sätt. Om det hade funnits några förnuftiga människor, vilka hade lugnat mängden och ordnat det hela, hade de alla i tur och ordning, utan en enda skråma, kunnat komma ut. Varför gick det på detta sätt? Därför att var och en tänkte: ”Jag sköter mig, vad rör mig de andra?”

Precis samma historia är det med dem, vilka tvärtemot livsmedelskommissionernas bestämmelser på egen hand skaffa sig bröd. Var och en tror, att han på så sätt gagnar sig själv. Men vad händer slutligen? Genom dessa inköp hindras varje regelrätt registrering av det som finnes, likaså omöjliggöres en ordnad transport av säden. Vi antaga, att på en ort formlig hungersnöd härskar. Man sänder dit korn från en annan ort, varest man icke har överflöd, men dock reder sig. Om nu handeln är fri, så köpa enskilda personer upp allt som finnes, och folket på den förstnämnda orten får hungra ihjäl. Och senare, om de organiserade inköpen för samhällets räkning råkar i oordning, så dyker spekulanten upp. Han begynner strax göra privatköp. De fattiga, vilka icke bättre förstå, sälja sitt korn åt honom och befordra på så sätt verksamheten för denna spindelspekulant, vars rätta plats vore i galgen. Nu förstår man, varför herrar spekulanter försöka utnyttja det naturliga missnöjet hos de hungrande gentemot rådsregeringen, och varför dessa sista odågor, parasiter och blodsugare ha ställt sig i spetsen för de resningar mot rådets makt, som stundom uppstå i de mindre provinsstäderna. Arbetarna måste en gång för alla begripa, att räddning icke ges genom ett *återvändande till det gamla*, utan att man måste finna nya vägar, vilka leda framåt till förintande av spekulatörerna, till förintande av handel, till *samhällelig fördelning av produkterna genom arbetarorganisationerna*.

Detsamma gäller också en hel del andra produkter än brödet. Arbetarklassen skall icke tåla, att rikt folk genom överbetalning skaffa sig allt möjligt; å andra sidan skall arbetarklassen icke tillåta att spekulanterna, vilka från alla håll samla sig likt en svärm svarta kråkor, inhösta sin fabelaktiga profit. Regelmässig fördelning av produkterna på grundvalen av noggrann registrering av förråden och behoven – det är en av huvuduppgifterna för arbetarklassen. Och vad innebär detta? *Nationalisering av handeln*, d. v. s. i det väsentligaste förintande av handeln. Ty övergången till samhällelig fördelning lämpar sig icke för ockrare och alla slags förmedlare, vilka förhindra den organiserade försörjningen. Icke tillbaka till ”fri privat-handel”, d. v. s. till fritt *rofferi* utan framåt till noggrann och planmässig fördelning av produkterna genom arbetarorganisationerna – det skall vara de klassmedvetna arbetarnas lösen.

För att på ett framgångsrikt sätt kunna genomföra en sådan plan, måste man sträva efter en allmän förening av befolkningen i konsumtionskommuner. Endast då kan man regelrätt

fördela produkterna, om befolkningen är förenad och organiserad i stora grupper, vilkas behov man på det noggrannaste kan beräkna. Om befolkningen icke är förenad, icke organiserad, utan spridd, blir det utomordentligt svårt att ordna fördelningen något så när rättvist: man vet icke huru mycket och vad som behöves, vart och genom vem produkterna skola levereras o. s. v. Vi antaga nu, att befolkningen är indelad i konsumtionskommuner. Varje stadsdel t. ex. bildar en sådan kommun. Produkterna fördelas sedan mellan kommunerna, och dessa beräkna i förväg huru mycket och vad de behöva och dela sedan genom sina förtroendemän ut åt de enskilda konsumenterna vad de behöva.

Vid bildandet av sådana konsumtionskommuner kunna de redan förut existerande kooperativa föreningarna spela en viktig roll. Ju omfångsrikare dessa andelslags verksamhet är, ju större krets av befolkningen de omfatta, dess bättre försiggår fördelningen av produkterna, dess mera förvandlas dessa andelslag till organ för *försörjningen av hela befolkningen*. Att med tvång bilda kommuner genom anslutning till de redan existerande kooperativa föreningarna, det är sannolikt det lämpligaste sättet att organisera fördelningen, att slutligen göra en ända på handeln och *handelsprofiten*.

För att göra uppgiften med den regelmässiga fördelningen lättare, måste man också sträva till att ersätta den privata hushållningen med en samhällelig. Nu har varje familj sitt eget kök, köper själv, oberoende av andra, sina produkter och dömer kvinnan till slaveri, förvandlar henne till en evig köksa, som från morgon till kväll ingenting annat ser än kökskärl, dammborstar, trasor och annat avfall. Och samtidigt går en massa arbete och en mängd pengar utan nytta förlorade. Om man skulle förena och centralisera det husliga arbetet, i främsta rummet omsorgerna om födan (t. ex. genom gemensamt mottagande av produkterna, gemensamt beredande av maten, organisation av stora och mönstergillt inrättade matsalar) – då vore det också lättare att kontrollera behoven och utom att det hela bleve mera ekonomiskt, så skulle det också i hög grad befördra den regelmässiga fördelningen.

En av de viktigaste frågorna för konsumenterna bostadsfrågan. De fattiga bli här utan förbarmande utnyttjade. Å andra sidan förtjäna husägarna ofantliga penningssummor. Expropriationen av denna form av egendomen, överlämnande av hus och våningar av olika slag åt de lokala arbetsorganen och rådsregeringens organ, deras registrering och en rättvis fördelning av våningar och rum, blir en svår, men tacksam uppgift. De rika ha länge nog fört sitt bekväma liv. Arbetaren, den fattige, flitige arbetaren, har också rätt till en varm vrå och ett mänskligt levnadssätt.

Så måste smånigom det ekonomiska livet organiseras. Arbetarklassen organiserar produktionen. Arbetarklassen organiserar fördelningen. Arbetarklassen organiserar konsumtionen: föda, bostad, beklädnad – allt blir på lämpligaste sätt fördelat.

XIV. Arbetarnas och de fattiga böndernas arbetsdisciplin.

Att få produktionen så ordnad, att man kunde leva utan herrar, efter kamratliga principer, det vore utan tvivel skönt. Men det är skillnad mellan att tala och att handla. Svårigheter finnas i överflöd: för det första ha vi arbetet efter det tunga och olyckliga kriget, vilket slutligen ruinerat landet. Arbetarklassen är nu tvungen att äta den soppa som Nikolai Romanow och hans tjänare – Stürmer, Suchomlinow och Protopopew kokat, och som senare Gutschkow och Rodsjanko med sina tjänare – Kerenski, Zeretelli, Dan och hela det förrådiska sällskapet, rörde upp. För det andra måste arbetarklassen organisera produktionen, använda slagen från sina svåraste fiender: den ena, som tränger på utifrån, visande sina människoätartänder; den andra, sen] försöker att inifrån spränga arbetarmakten i luften. För att under sådana omständigheter kunna segra, slutligt och en gång för alla segra, måste arbetarklassen också besegra sin egen ryggradslöshet. Då man organiserar en arbetararmé, måste man också skapa

en revolutionär arbetsdisciplin inom denna armé. Det finns ju ännu många arbetare, vilka icke tyckas ha fått klart för sig, att de, nu äro herrar över sitt liv. Ty statskassan är nu arbetarnas och böndernas kassa; fabrikena äro folkets; jorden tillhör folket; skogar, maskiner, bergverk, gruvor, inventarier, hus, allt detta har nu övergått i det arbetande folkets händer. Förvaltningen av allt detta är en arbetarförvaltning. Nu får arbetaren och bonden icke mera förhålla sig så gentemot denna egendom som förut, då den tillhörde herrarna. Dessa utpressade av arbetarna allt val de kunde. Godsägarna utnyttjade de fattiga bönderna och tjänarna. Därför hade arbetarna och tjänarna rätt, då de icke ansågo sig förpliktade att så väl utföra det arbete, vilket hade till ändamål ätt ännu mera befästa penningens makt och välde. Det kan icke bli fråga om arbetsdisciplin så länge arbetaren har kapitalistens piska över sin rygg och bonden och drängen känner godsägarens piska vina över sitt huvud. Men halt annorlunda förhåller sig ken nu. Piskorna äro förstörda. Folket arbetar åt sig självt, det samlar icke guld åt kapitalisten, utan det utför sitt arbete för hela folket, det arbetande folket, vilket förut befann sig i slaveri.

Men det finnes dock, upprepa vi, sådana arbetare, vilka icke tyckas förstå allt detta. Varför? Därför att de alltför länge ha varit slavar. Deras sinne är fortfarande slaviskt och trångt. I sitt innersta hjärta mena de, att man dock slutligen icke kan komma till rätta utan gud och utan herre. Och de begagna sig av revolutionen till att försöka få så mycket som möjligt i sina egna fickor, att gå sysslolösa när det är möjligt – vid arbetet tänka de aldrig på sina plikter, och icke heller därpå, att vårdslöshet och bedrägeri under arbetet nu är ett *brott mot hela arbetarklassen*. Ty numera arbetas icke ensamt för de ägande, arbetet kommer nu arbetarna själva och det fattiga folket till godo. Man bedrager icke nu direktörerna och banditerna, utan medlemmarna i arbetarförvaltningen, arbetarförbunden, arbetar- och bonderåden. Om de behandla maskinerna vårdslöst, förstöra instrumenten, lata sig under arbetstiden för att sedan arbeta på övertid och få dubbelt betalt, så bedraga de icke utsugarna, skada icke kapitalisterna, utan hela arbetarklassen. Likaså förhåller det sig med jorden: Den som nu stjälar inventarier, vilka äro registrerade, han bestjäl samhället och icke godsägarna, vilka man för länge sedan jagat ut. Den som hugger ved utan att bry sig om bondeorganisationernas förbud, han bestjäl de fattiga. Den som sysslar med kornspekulationer eller brännvinsbränning i stället för att arbeta på jorden, han är en bedragare och förbrytare gentemot arbetarna och bönderna.

Det är väl klart för var och en, att arbetarna för att kunna organisera och inrätta produktionen, också måste organisera sig själva, måste skapa sin egen arbetsordning. I fabrikena och bergverken måste arbetarna själva ge akt på att varje kamrat arbetar så mycket han bör. Arbetarnas föreningar och råd förvalta produktionen. De kunna, om det är möjligt, förkorta arbetsdagen. Och vi sträva efter en så fullkomlig organisation av produktionen, att varje arbetslag icke behöver arbeta längre än sex timmar. Arbetarorganisationerna åter, och med dem arbetarregeringen och hela arbetarklassen, kunna och måste av sina medlemmar fordra den omsorgsfullaste förvaltning av folkets egendom och det samvetsgrannaste förhållande till deras arbete. Arbetarorganisationerna bestämma själva produktionens norm, d. v. s. mängden av produkter, som var och en under dagens lopp måste producera. Den som icke utför sin andel av arbetet (här äro naturligtvis icke de sjuka eller svaga inberäknade) han *saboterar*, rubbar den nya ordningen och hindrar arbetarklassen på sin väg mot kommunismen.

Produktionen är en oerhörd maskin, vars alla delar måste passa till varandra och vara lika fullkomliga, lika hela. Ett dåligt instrument i händerna på en skicklig arbetare är en dumhet, ett gott instrument i händerna på en dålig arbetare är också en dumhet. Det är nödvändigt, att instrumentet är dugligt och att arbetaren på samma gång är skicklig. Därför måste vi av alla krafter sträva efter att organisera leveransen av bränslet och råmaterialet och å andra sidan begagna varje medel att utbilda självdisciplin och samvetsgrannhet hos de arbetande massorna.

Detta är i Ryssland svårare att genomföra än i något annat land. Vår arbetarklass (och i ännu ringare grad de fattiga bönderna) har icke genomgått den mångåriga organisationsskola, som de västeuropeiska och amerikanska arbetarna ha bakom sig. Hos oss finnas många arbetare, vilka helt nyligen slutit sig till oss, vilka måste vänjas vid det gemensamma arbetet och vänja sig av med den tanken: "Vad rör det oss". Ju mera sådana människor det finnes, vilka alltid bära på en önskan att bli sina egna herrar, att spara ihop pengar för att kunna öppna en egen affär – dess svårare är det att genomföra en verklig arbetsdisciplin. Men desto starkare måste revolutionens avantgarden – de ledande arbetarna och arbetarorganisationerna sträva efter att fastställa och genomföra en sådan disciplin. Om detta lyckas, då lyckas det också att organisera allt, och arbetarklassen går som segrare ur alla de svårigheter, vilka den kapitalistiska ordningens krig, sabotage, barbari och grymheter ha framkallat.

XV. Slutet på penningens makt.

"Statsfinanserna", penninghushållningen i rådsrepubliken.

Penningarna äro nu ett medel att förskaffa sig varor. Därför kan den, som har mycket pengar, köpa mycket: han är rik. Hur mycket guldets värde än sjunker, den som har mera pengar, kan leva bättre. De rika klasserna, vilka ha pengar i överflöd, kunna därför skaffa sig fullt upp av allt. Handelsmän, kapitalister och spekulanter i staden, blodsugarna på landet, ha under kriget samlat otroligt med pengar. Det har gått så långt, att de grävt ned sina penningar i jorden för att ha dem i gott förvar.

Å andra sidan behöver arbetar- och bondestaten pengar. Men ju mera penningar man ger ut, dess mera sjunker deras värde. Och fabriker och bergverken måste förses med pengar: arbetarna måste betalas. Varifrån skall man då taga dessa pengar? I främsta rummet måste man få dem genom att *beskatta de rika klasserna*, beskatta deras stora förmögenheter och inkomster. Men nu, under revolutionen, då det faller sig svårt att på en gång ordna beskattningen, äro också andra former för erhållande av penningmedel tillåtliga och nödvändiga. Ändamålsenligt är t. ex. följande medel: regeringen förklarar, att inom en viss tid alla pengar måste utväxlas mot nya, och de gamla förlora efter denna tid sitt värde. Detta har till följd att var och måste plocka fram de sparade pengarna ur sina kistor och skåp och föra dem till banken för att växlas. Här förfar man på följande sätt: de små besparingarna röras icke; de växlas rubel mot rubel. Men från en viss summa uppåt avdrages an del för att användas till statens bästa, och ju större de hopsparade summorna äro, dess större avdrag måste man göra, – t. ex. efter följande regler: ända till femtusen växlas rubel mot rubel; från de följande femtusen avdrages en tiondedel; från följande femtusen en sjundedel; från följande en fjärdedel; och från en bestämd summa – konfiskeras allt.

Sedan vore de rikas makt tillräckligt undergrävd, man skulle erhålla nödvändiga medel för arbetarstatens behov, och alla inkomster vore mer eller mindre utjämnade.

Under revolutionstiden äro rådsorganen tvungna att företaga vissa *kontributioner av bourgeoisin*. Men naturligtvis är det icke ändamålsenligt om rådet på en ort beskattar bourgeoisin på ett sätt, på en annan ort på ett annat sätt o. s. v. lika litet som det är ändamålsenligt att på samma plats beskatta olika personer efter olika grunder.

Därför måste man sträva till en förening av hela beskattningsapparaten efter en *bestämd plan*, vilken kunde följas inom hela rådsrepubliken. Tills vi ha hunnit så långt, "äro dock kontributioner tillåtna." Bland de blinda är den enögde kung", säger ordspråket. Man måste dock ständigt minnas, att för rådet, för partiet, för hela arbetarklassen uppgiften består däri, att förena och centralisera beskattningsangelägenheterna, att också här bringa ordning, för att slutligen kunna *planmässigt* driva bourgeoisin ur dess förskansningar.

Man måste dock märka, att penningens betydelse sjunker, ju bättre organisationen av produktionen efter nya arbetsprinciper försiggår. Tidigare, då privatföretagen härskade, sålde dessa sina varor åt varandra; nu komma dessa företag förr eller senare att förenas och förvandlas till särskilda avdelningar för samhällelig produktion. Produkterna kunna icke fördelas mellan dem genom fri handel, utan efter en plan, som arbetarnas fördelningsorgan fastställa. Här går det till på samma sätt som i kapitalisternas s. k. kombinerade företag.

Kombinerade (sammansatta) företag kallar man sådana, vilka inom sig förena olikartade industrigrenar. I Amerika t. ex. finns det företag, vilka äga metallfabriker och stenkolsgruvor, järngruvor och ångfartygsbolag. Den ena av företagens avdelningar levererar sin produkt åt de andra eller transporterar deras produkter. Men då de alla tillhöra samma bolag, är det klart, att de icke köpa varandras produkter, utan att dessa fördelas efter den gemensamma centralbyråns anvisningar. Eller vi taga ett annat exempel: i ett bruk går en halvfärdig produkt över från den ena avdelningen till den andra, och dock förekommer inom bruket varken köp eller försäljning. På samma sätt kommer hela produktionen att försiggå. Då huvudindustrierna ha blivit organiserade, så innebär detta, att de förvandlats till ett enda stort affärsföretag med arbetarförvaltning; mellan alla de olika grenarna av detta företag försiggår en regelmässig fördelning av de nödvändiga produktionsmedlen: bränsle, råmaterial, halvfärdiga produkter o. s. v. Detta betyder att pengarna ha förlorat sin betydelse. De ha betydelse så länge produktionen icke är organiserad; ju bättre organiserad denna är, dess obetydligare blir penningens roll, och följaktligen försvinner också dess nödvändighet.

Huru förhåller det sig då, frågar man, med arbetarnas lön? Också här ha vi samma historia. Ju bättre hela produktionen är organiserad i arbetarklassens händer, dess mindre kommer man att betala arbetaren i pengar och dess mera in natura, d. v. s. i produkter. Vi talade redan om konsumtionskommuner och arbetsböcker. Enligt anteckningarna i arbetsboken utlämnas från de gemensamma förråden de produkter, som arbetarna behöva, utan pengar, helt enkelt mot intyg över att man deltagit i arbetet. Naturligtvis kan man icke införa allt detta på en gång. Det kommer att taga tid, innan allt blir ordnat, organiserat och genomfört. Det är ett nytt, ännu aldrig provat och därför särskilt svårt företag. Men ett är säkert: ju mera arbetarna bemäktiga sig produktionen och fördelningen av produkterna, dess mindre nödvändig blir penningen, och småningom kommer den att alldeles försvinna.

Utan pengar börjar också utbytet mellan stad och land att försiggå: städernas industriorganisationer giva landsborna manufakturer, järnvaror o. s. v.; landsorganisationerna giva stadsborna bröd. Också här blir penningens betydelse allt mindre, ju närmare förbundna med varandra lands- och stadsorganisationerna äro.

Just i dessa ögonblick behöver arbetarregeringen pengar, och behöver t. o. m. mycket, emedan organisationen av produktion och fördelning först nu *börja* komma i ordning och pengarna ännu spela en stor roll. *Finanserna* – statens utgifter och inkomster – hava just nu en oerhörd betydelse. För den skull är också frågan om beskattningen så tillspetsad: skatterna äro ännu nödvändiga, stads- och landsbourgeoisins penningöverskott måste till varje pris konfiskeras; kontributioner äro också emellanåt nödvändiga.

Längre fram kommer dock beskattningssystemet att försvinna. Redan nu, så snart produktionen blir nationaliserad, försvinner profiten ur kapitalisternas händer; godsägarna äro förintade beskattningen av godsets inkomster, den s. k. grundräntan, blir avskaffad. Husen tagas i beslag – också här försvinner en beskattningskälla. Överskottet av de stora rikedomarna konfiskeras, de rika förlora sina förmåner, och alla bli småningom arbetare i den proletariska statsorganisationens tjänst (senare då kommunismen blivit fullständigt genomförd, förvandlas alla till likställda kamrater och alla erinringar från den tidigare uppdelningen i bourgeoisie och arbetare försvinner).

Men då saken förhåller sig så, är det klart, att det är mycket enklare att genast betala mindre löner, än att först ge en stor lön, men senare göra avdrag från denna lön i form av skatter. Det lönar sig icke att öda krafter och pengar på ett så överflödigt arbete.

Å andra sidan sågo vi, att då produktionen och fördelningen fullständigt blivit genomförda, pengarna upphöra att spela någon roll. Alltså behöver man icke uppbära några skatter. Pengarna upphöra överhuvud att vara nödvändiga. Alltså behöver icke heller regeringen pengar. Hela penninghushållningen dör ut.

Vi upprepa: det dröjer ännu länge, innan vi kommit dithän. Under den närmaste framtiden ha pengarna fortfarande sin betydelse, och vi måste sköta om att staten har pengar för sitt behov. Men redan nu vidtagas anordningar, vilka leda till fullständigt förintande av penningssystemet. Samhället förvandlas till ett stort arbetskamratskap, som producerar och fördelar det producerade, utan någon användning av guld- eller papperspengar. Penningens makt närmar sig sitt slut.

XVI. Inga handelsförbindelser mellan den ryska bourgeoisin och det imperialistiska utlandet!

Nationalisering av utrikeshandeln.

Varje land lever mitt ibland andra länder och är beroende av dessa. Utan handel mellan de olika länderna vore det svårt att komma till rätta: det ena landet frambringar mera av en viss produkt, det andra landet av en annan. Det blockerade Tyskland känner till, huru svårt det är att komma tillrätta utan någon tillförsel från andra land. Om man inneslutit ett annat land, t. ex. England, i en sådan ring, så hade det för länge sedan gått under. I Ryssland kan den av arbetarna nationaliserade industrin icke upprätthållas utan att vissa varor från utlandet införas. Å andra sidan behöver utlandet, i synnerhet Tyskland, nödvändigt råmaterial. Vi få icke ett ögonblick glömma, att vi leva mitt ibland kapitalets rövarstater. Och det är icke att undra över att dessa riken sträva efter att skaffa sig det nödvändiga genom rövartåg. På samma gång vore den ryska bourgeoisin, som försökt uppställa så många hinder för rådsrepubliken som möjligt, överlycklig, om den kunde träda i förbindelse med den utländska bourgeoisin. Utan tvivel kunde den utländska bourgeoisin betala mera åt de tyska spekulanterna än vår inhemska, fosterländska, äkt-ryska bourgeoisin kan göra. Och spekulanten förser den som betalar bättre. Det är naturligt, att det icke vore till nytta för rådsrepubliken, om man gäve bourgeoisin frihet att exportera all slags egendom till utlandet, eller om man tillåte de utländska rövarna att här efter behag arrangera sina affärsförbindelser.

Tidigare har oenighet rätt beträffande utrikeshandeln. Man stred om två saker: om man skulle sätta hög tull på utländska varor, eller om de tvärtom borde vara tullfria. Industrimännen genomförde de höga tullavgifterna. Härigenom erhöilo syndikaten en betydande vinst: inom landet behärskade de marknaden, då de inga konkurrenter hade, för utlänningarna spärrade tullmuren vägen. Med hjälp av de höga tullarna utplundrade syndikaten sina landsmän på det skamligaste. Det gick så långt, att syndikaten samtidigt med att de utnyttjade rätten att utplundra sina landsmän, begynte exportera sina varor till utlandet, där de sålde dem till mycket billiga priser för att på så sätt undantränga sina motståndare, syndikaten i de främmande länderna. De billiga prisen kunde naturligtvis icke bli länge bestående. Så snart konkurrenterna voro besegrade, började prisen genast stiga också på den nyerövrade marknaden. För att kunna föra en sådan taktik, behövde syndikaten just tullavgifterna. Under det de talade om *skydd* för den inhemska industrin, skaffade sig syndikaten ett medel till *angrepp*, ett medel att ekonomiskt erövra den utländska marknaden. Och såsom det alltid sker i dylika fall: folkets professionella bedragare skylde sig med den frasen, att de ville skydda

folkets intressen. En del socialister, vilka genomskådade detta, höjde sina röster till förmån för den fria handeln. Detta innebar, att allt skulle överlämnas till fri kamp mellan de olika ländernas bourgeoisi. Ett sådant förslag är dock icke mycket värt. Ty vilket syndikat avstår från sin vinst? Och om det erhåller vinsten just genom att det skyddar sig från utländsk konkurrens genom tullavgifter, skulle då syndikatet avstå från dessa tullbestämmelser? Först måste *syndikaten störtas*, först måste den sociala revolutionen komma. Så säga de verkliga socialisterna-kommunisterna. Men social revolution betyder införande av en sådan ordning, vareft allt befinner sig i händerna på den *statligt organiserade arbetarklassen*. Vi ha sett, vilka skador privathandeln inom ett land anställer. Icke mindre skador medför den fria handeln med andra länder. Alltså vore det en dumhet att tillåta den fria handeln utomlands, då man en gång förstört den inom landet. Och lika absurt är det från arbetarklassens ståndpunkt att beskatta de utländska kapitalisterna. Här måste sökas en tredje utväg, och denna utväg är: *arbetarstatens nationalisering av utrikeshandeln*.

Vad betyder dä, detta? Det betyder, att ingen som lever i Ryssland, har rättighet att sluta handelsförbindelser med utländska kapitalister. Den som ertappas med sådant har att vänta sig fängelse eller annat straff. Hela utrikeshandeln skötes av arbetar- och bondestaten. Denna avslutar alla fördrag med de olika staterna. Från Amerika bjudes oss t. ex. maskiner i utbyte mot vissa varor eller en bestämd penningssumma. Tyskarna bjuda likadana maskiner, men till ett annat pris och under andra betingelser. Arbetarorganisationerna (regeringen, råden) överväga, om man bör avsluta köpet och vilketdera som är fördelaktigare att antaga. Där det är fördelaktigast, där köper man. Och befolkningen erhåller de inköpta varorna utan att någon har förtjänat på dem. Ty här är det icke kapitalister, som göra affärer för förtjänstens skull, utan det är arbetarna själva. På detta sätt blir kapitalets välde utdrivet också ur detta fäste. Arbetarna måste taga hand om utrikeshandeln (vilket de också ha gjort) och organisera den så, att ingen enda spekulant, ingen enda marodör kan smyga sig förbi deras vaktposter.

Det är klart, att en skoningslös dom över alla *kontrabandister* är nödvändig. Man måste en gång för alla visa dem att deras tid är förbi. All verksamhet utföres nu av de arbetande massorna. Och endast genom att ännu mera befästa denna ordning kan arbetarklassen vinna en slutlig befrielse från alla de bruk som tillhört den kapitalistiska ordningen.

XVII. Tillika med den ekonomiska – andlig befrielse.

Kyrkan och skolan i rådsrepubliken.

Arbetarklassen och dess parti – kommunisterna – sträva icke endast efter ekonomisk befrielse, utan samtidigt också efter andlig befrielse för de arbetande massorna. Den ekonomiska befrielsen försiggår dess lyckligare ju förr proletariatet ur sitt sinne kan fördriva de lögnar, som fabrikant-bourgeoisin och godsägarna ha inplantat i dem. Vi ha redan tidigare sett, huru skickligt de förra härskande klasserna förstodo att med sina tidningar och böcker, präster och t. o. m. skolan från alla sidor insnärja arbetarklassen och förvirra dess begrepp.

Ett medel att förvirra folkmedvetandet är tron gud och djävul, på onda och goda andar, religionen. En massa människor äro vana att tro på allt detta, men om man noggrannt prövar dessa läror och begriper huru de ha uppstått, och varför bourgeoisien med sidan iver upprätthåller dem, da skall man också förstå religionens verkliga betydelse: den är ett gift, som har fördärvat och fortfarande fördärvar folket. Då skall man också förstå, varför kommunisterna avgjort äro fiender till religionen.

Nutidens vetenskap har bevisat, att den första religionen var en dyrkan av de avlidnas andar, och att denna dyrkan uppstod, då de rikaste, visaste och mest erfarna, stammens äldste, vilka redan härskade över de andra medlemmarna i samhället, begynte bli berömda. I början av

mänsklighetens historia, då människorna ännu levde som en hjord av halvapor, voro alla likställda. Först senare gjorde sig de äldste gällande och begynte härskas över de andra. Efter deras död dyrkade man deras andar; dyrkan av några avlidna rikas själar del är alltså religionens grundval. Dessa "heliga", dessa smågudar förvandlade sig senare till en stor och mäktig gud, som straffar och benådar, dömer och härskar. Låt oss undersöka, varför människorna funno sådan förklaring till allt, vad som händer i världen. Saken förhåller sig så, att människan alltid försöker att jämföra de ting, som äro främmande för henne med sådana ting, som hon väl känner till; hon mäter dem med samma mått som det närliggande och lätt förståeliga. En författare anför följande exempel: en liten flicka, som uppfostrades på ett gods, varest fanns en stor hönsgård, hade ständigt med ägg att göra, såg och hörde alltid talas om ägg. En gång såg hon himmeln beströdd med stjärnor, och i hennes föreställning blevo stjärnorna en massa ägg som ströts ut över himmelen. Man kunde anföra många sådana exempel. Här ha vi samma historia. Människorna sågo, att det gick till på så sätt, att den ena befallde och den andra lydde; de kunde ständigt iakttaga samma bild: den äldste (senare hövdingen), som var omgiven av medhjälpare, den mest erfarna, starkaste, visaste och rikaste människan styr och ställer, och de andra handla så, som han önskar; de lyda honom. Denna ordning, som man dagligen och stundligen kunde iakttaga, gav anledning till, att man trodde sig kunna förklara allt som händer i världen efter samma mönster. Världen är så inrättad, att det finnes härskare och behärskade. Och över hela världen härskar en stor, stark och sträng gud, av vilken alla äro beroende, och som strängt bestraffar alla olydiga. Denna världens herre är gud. Så uppstod tanken på gud i himmelen under den tid, da de äldste begynte skilja sig från samhället och göra sig till härskare över de andra.

Intressant är den omständigheten, att de ryska benämningarna på gud tyda på ett sådant ursprung av religionen. Vad betyder ordet "Bog" (gud)? Varifrån härstammar det? Från samma rot som ordet "bogaty" (rik). Gud är alltså stark, mäktig, rik. Huru benämner man tinnu gud? Herre – i motsats till slaven. I bönerna heter det: "vi, dina tjänare." Gud kallas också "himmelens härskare". Alla andra namn på gud tyda på detsamma. Ordet härskare betyder för övrigt en person, som härskar över mycket, som äger betydande förråd av allehanda gods. Vad är alltså gud? Han är en rik och mäktig herre, som påstås existera någonstädes, en slavägare, en "himmelens herre", en domare – med ett ord, en noggrann kopia, en efterbildning av de äldstes, senare furstens, jordiska makt. Då hebréerna regerades av sina furstar, vilka bestraffade och pinade dem på alla sätt, så uppstod läran om den förtörnade och stränge guden. Sådan var gamla testamentets gud; en grym konung, som utan förbarmande bestraffar sina undersåtar.

Låt oss nu betrakta den ortodoxa guden. Läran om honom uppstod i Bysanz, i ett land, vilket tjänat självhärskarregimen som mönster. I spetsen stod kejsaren-självhärskaren och runtomkring honom ministrarna; sedan kommo de högre tjänstemännen och lägre ned – ett helt nät av tjänstemän. Den ortodoxa religionen är en noggrann kopia av hela denna inrättning. Överst sitter "himmelens härskare" och omkring honom de största helgonen (t. ex. Nikolai Undergöraren, den heliga jungfrun o. a.), det är ministrarna: ännu lägre en hel rad av änglar och helgon, vilka äro indelade i ungefär samma ordning som tjänstemännen i den borgerliga staten, efter högre och lägre grader. Dessa "grader" utmärkas på helgonbilderna så, att de helgon som stå högre, äro rikare klädda, ha större strålkrona alltså flera "ordnar", och tvärtom – alldeles som på den syndiga jorden. Tjänstemännen i en självhärskarstat måste nödvändigt "smörjas", annars göra de ingenting: likaså måste man också åt helgonen ställa ett ljus, annars blir han missnöjd och inlämnar icke ens böneskrifter till den högsta överheten – gud. I självhärskarstaten finnas särskilda tjänstemän, vilka – mot mutor – spela rollen av medlare. Också bland de heliga finnes speciella "medlare", i synnerhet kvinnliga, t. ex. den heliga jungfrun – hon är så att säga en yrkesmässig "försvarare". Det gör hon förresten icke

gratis: man måste hedra henne mera än de andra, bygga kyrkor åt henne, skaffa dyrbara infattningar åt hennes bilder o. s. v.

Alltså är tron på gud en återspeglning av avskyvärda jordiska förhållanden. Det är tron på att slaveri, som skulle existera icke endast på jorden utan i hela världsalltet. I verkligheten finnes icke något sådant, det förstå vi. Likaså förstå vi att dessa sagor förhindra mänsklighetens utveckling. Mänsklighetens utveckling fordrar att man till alla företeelser finner naturliga förklaringar. Men om man i stället för en förklaring hänvisar till gud och helgonen eller djävulen och de onda andarna, så kommer man naturligtvis icke långt. Vi anföra ett exempel. Somliga religiösa människor tro, att då åskan går profeten Elias åker ut på promenad. Därför taga de av sig mössan och korsa sig, då de höre åskan. I verkligheten är den *elektriska kraften*, som åstadkommer blixten och åskan, i vetenskapen mycket väl känd, och med tillhjälp av denna kraft sätta vi spårvagnarna i rörelse och kunna transportera allt vad vi önska. Ja, det visar sig, att vi om vi önska, kunna köra gödsel med profeten Elias, och vår profet visar sig t. o. m. vara en duktig förman. Vi föreställa oss att vi skulle tro på profeten Elias. Då finge vi icke se mera av spårvagnarna än av våra egna öron. Tack vare religionen skulle vi förbli barbarer. Ett annat exempel. Ett krig bryter ut, millioner av människor omkomma, oceaner av blod gjudas. Också för detta måste man finna en förklaring. De som icke tro på gud diskutera om huru, varför och vartill kriget föres. De inse, att kriget anstiftats av tsaren och presidenten, av bourgeoisin och godsägarna, de inse, att det föres för nedriga och brottsliga mål. Och därför säga de till arbetarna i alla der: ”Res er mot förtryckarna, störta kapitalet från tronen!” Helt annorlunda tänker den religiöse. Han dömer så: ”Herren straffar oss för våra synder. Ack, fader i himmelen, rättvist bestraffar du oss syndare.” Och om han är mycket religiös och därtill ortodox, så börjar han på en bestämd dag tugga ett annat slags föda (det kallas att fasta), stöta pannan mot kyrkans stengolv (det kallas att ”böja sig till jorden för den helige”) och företaga sig tusende andra dumheter. Likadana dumheter gör också den religiöse juden, tatar-mohammedanen, kines-buddisten, med ett ord, alla som tro på gud. Den verkligt troende är alltså ingen kämpe. Genom religionen kvarhålles han icke endast i barbari, utan också i slaveri. Den religiöse vill hellre tro, att man måste fördraga allt utan knot, ty det kommer ju allt från gud, och likaså att man måste lyda överheten och tåla allt (”i den andra världen blir allt hundrafallt vedergällt”). Det är därför icke att undra över, att i den kapitalistiska ordningen de härskande klasserna funno religionen vara ett mycket gott medel ätt förvirra det okunniga folkets begrepp.

I början av denna bok sågo vi, att bourgeoisin icke upprätthåller sin makt endast med bajonetter, utan också därigenom att den söker omtöckna förståndet hos sina slavar. Vi sågo också, att bourgeoisin medvetet och med organiserade medel förgiftar sina undersåtars medvetande. För detta ändamål finnes en speciell organisation, kyrkan, statens egen inrättning. Kyrkan är i nästan alla kapitalistiska länder lika mycket en statlig inrättning som polis-inrättningen; prästen är lika mycket en statstjänsteman som bödeln, gendarmen och poliskonstapeln. Han uppbär statslön för det gift, som han utbreder bland massorna., Just detta är det farligaste. Om det icke finnes en så stark och mäktig organisation, som den borgerliga staten, så kunde icke prästerna allena uppehålla sig, de skulle snart vara bankrutt. Men bourgeoisins stat understöder med alla medel sin kyrkoförvaltning, och kyrkans män försvara med helig iver bourgeoisins makt. Under tsarens tid var det icke nog med att prästerna bedrogo folket, de begagnade ännu därtill bikten för att få reda på vad män tänkte om regeringen, de *spionerade* på folket under skyddet av sina sakrament. Och regeringen icke endast underhöll prästerna, den förföljde med fängelse, förvisning och andra medel alla så kallade ”smädare av den ortodoxa kyrkan”.

Ur allt detta framträder programmet för kommunisterna beträffande religionen och kyrkan. *Mot religionen måste man kämpa, men icke med våld utan genom övertygelse. Kyrkan måste*

skiljas från staten. Detta betyder: må prästerna finnas, men må de underhållas av dem, vilka vilja taga emot deras gift. Det finnes ett gift, som kallas opium. Om man röker opium, drömmer man ljuvliga drömmar: Man ligger som i paradiset. Men dess inflytande visar sig snart i den förstörda hälsan: opiumrökaren förvandlas småningom till en stilla idiot. Likaså är det med religionen. Det finnes människor, som vilja röka opium, men det vore absurt, om staten på sin bekostnad, d. v. s. på hela folkets bekostnad, skulle underhålla samlingsplatser för opiumrökare och personer, som betjänade dem. Därför måste man förfara med kyrkan på följande sätt (och det är redan utfört): präster, biskopar, metropoliter, patriarker, abboter och hela sällskapet berövas varje understöd från statens sida. Må de troende, om de vilja, på sin bekostnad utfordra de heliga fäderna med lax och stör och andra av deras älsklingsrätter.

På samma gång måste trosfriheten garanteras för var och en. Regeln är: religionen är en privatsak. Det betyder icke, att vi icke av övertygelse skulle kämpa emot religionen. Det betyder, att staten icke skall understödja några kyrkliga organisationer.

Bolsjevik-kommunisternas program är i denna punkt förverkligad i Ryssland. Prästerna av alla slag ha förlorat sin statslön. Och därför äro de så rasande på den nuvarande regeringen, d. v. s. arbetarnas regering, över vilken de nedkalla sin förbannelse, och kommunisterna, som de bannlysa.. Giv akt på en sak härvid! Under tsarens tid kände de väl till bibelns ord: ”Det finnes ingen överhet, som icke är av gud” och ”var och en vare underdånig den maktägande överheten”. De stänkte gärna vigvatten över bödeln. Varför ha de förgätit bibelns ord nu, då makten är i arbetarnas händer? Eller är denna guds makt icke ämnad för kommunisterna? Saken är mycket enkel: Rådsregeringen är en första regering i Ryssland, som har rört vid prästernas pänningpung. Och det är den ömmaste punkten hos prästerna. Prästerna befinna sig nu i den ”undertryckta bourgeoisins” läger. Där arbeta de hemligt i de ”himmelska sfärerna” mot arbetarklassen. Men tiderna ha förändrat sig, och de stora massorna av det arbetande folket låta sig icke mera så lätt bedragas. Däri ligger revolutionens upplysande betydelse. Den befriar från ekonomiskt slaveri.

Det finnes ännu en viktig fråga, beträffande den andliga upplysningen av massorna. Det är skolfrågan.

Skolan arbetade under bourgeoisins herraväldes tider mera som uppfostrare till lydnad mot de härskande än för att meddela verklig bildning. Alla läroböcker, alla läromedel voro genomträngda av slaveriets anda. I synnerhet läroböckerna i historia: där fick man icke, lära annat än lögner och beskrivningar över kejsares och andra krönta odågors hjältedater. Och dessutom hade prästerna en oerhörd makt i skolorna. Målet var, att så bearbeta barnet, att det icke utvecklades till en tänkande utan till en slav, vilken kan, om det visar sig nödvändigt, döda sina egna likar, ifall dessa sätta sig upp emot kapitalets makt. Också skolorna voro indelade i kategorier. En del – för pöbeln, de andra – för bourgeoisin. För bourgeoisin voro gymnasierna och universiteten. Här lärdes dess söner olika vetenskaper för att senare kunna behärska och undertrycka pöbeln. För pöbeln fanns det elementarskolor, där prästerna ivrigast verkade. Uppgiften för denna skola, där endast litet kunskap meddelades, men i stället mycket prästlögner intrummades, var att förbereda sådana människor, vilka skulle lyda bourgeoisin och förstå att underkasta sig denna utan knot. Tillträdet till mellanskolan och ännu mera till högskolan var för enkelt folk alldeles tillstängt. Så skapades monopolet på bildning, så att endast den rike eller den som understöddes av den rike, kunde skaffa sig bildning. *Och intelligensen* utnyttjade skickligt sitt läge. Det är därför lätt att förstå att intelligensen ställde sig emot arbetarna under revolutionen: den kände att dess privilegierade ställning skulle försvinna, om alla kunde lära, om också pöbeln finge tillfälle att förvärva sig kunskaper.

Framför allt måste man förklara bildningen för *allmän och obligatorisk*. För ombildningen av livet efter nya principer är det nödvändigt att människan redan som barn vänjer sig vid nyttigt

arbete. Därför måste barnen i skolan göras bekanta med olika slags arbeten. Högskolan måste vara öppen för alla. _Prästerna måste förjagas ur skolan – må de om de önska, hemma hos sig försöka bedraga barnen, men icke i statens anstalter. Organen för arbetarmakten kontrollerar på varje plats skolan och skall icke spara på penningmedlen då det gäller folkbildning, då det gäller att förse barnen, ynglingarna och de unga flickorna med allt, som är nödvändigt till framgångsrika studier.

Nu föra i en del byar och provinsstäder många enfaldiga lärare med tillhjälp av blodsugarna (egentligen blodsugarna med tillhjälp av dessa enfaldiga) propaganda mot bolsjevikerna, i det de påstå, att dessa vilja förinta hela vetenskapen, förkväva all bildning o. s. v. Detta är naturligtvis oförskämd lögn. Kommunisterna vilja någonting helt annat: de vilja befria vetenskapen från kapitalets ok, de vilja göra vetenskapen tillgänglig för det arbetande folket, de vilja upphäva de rikas monopol på bildning. Så förhåller sig saken. Och det är intet under, att de rika frukta för att förlora ett av sina stöd. Om varje arbetare innehar samma kunskaper som en ingenjör, då står kapitalistens och den rika ingenjörens sak illa, då har han ingenting särskilt att vara stolt över; sådana som han finnas många. Då kunna icke heller kapitalets tjänare genom sabotage fördärva arbetarnas verk. Och just detta fruktar bourgeoisin.

Kultur rör de rika, andligt förtryck för de fattiga, det är kapitalets lösen. Kultur för alla, andens befrielse från kapitalets förtryck, det är arbetarklassens, kommunisternas lösen.

XVIII. Det beväpnade folket på vakt om vad det tillkämpat sig.

Armén i rådsrepubliken.

”Den bästa garanti, den bästa säkerhet för friheten, är geväret i arbetarens hand”, så har en av grundarna av den vetenskapliga kommunismen, Friedrich Engels, sagt. Först nu har det visat sig, huru sannt han talade. Hans ord ha blivit fullständigt bekräftade genom erfarenheterna under revolutionen år 1917.

Ännu för en kort tid sedan fordrade en del vänsterpartier fullständig avrustning. De sade: ”överallt bygger bourgeoisin en kolossal flotta, undervattensbåtar och luftskepp; oerhörda arméer växa upp; starka fästningar byggas; jättekanoner och förstörelseredskap sådana som pansarautomobiler och tanks tillverkas. Hela detta ohyggliga system måste förintas. Man måste fordra allmän avrustning.”

Vi bolsjeviker ställde icke frågan så. Vår lösen är: avvapning av bourgeoisin, beväpning – allmän och ovillkorlig beväpning – av arbetarklassen. Det är ju verkligen löjligt att tänka sig, att man kunde övertala bourgeoisin att krossa sitt starkaste skydd, den beväpnade makten. Denna makt, som de upprätthålla med våld, måste också *med våld* förstöras. Bourgeoisin kommer att sträcka vapen endast då den blir tvungen därtill av andras vapen. Detta är ju avsikten med arbetarnas beväpnade resning mot bourgeoisin. Armén för bourgeoisin, å ena sidan ett medel till kamp om delningen av världen, å andra sidan ett medel till kamp mot arbetarklassen. Tsaren och Kerenski drömde om art med sina arméers hjälp erövra Konstantinopel, Dardanellundet, Galisien och många andra läckerbitar. På samma gång kvävde tsaren och Kerenski (d. v. s. godsägarna och bourgeoisin) arbetarklassen och de fattiga bönderna. Armén var i deras händer ett medel till delning av världen och till att förtrycka de fattiga. Det var den gamla armén.

Huru kunde då bourgeoisin av arbetare och bönder (ty de flesta soldater äro sådana) skapa ett verktyg som riktades emot arbetarklassen? Huru kunde tsaren och Kerenski göra detta? Och varför lyckas det kejsar Wilhelm och Hindenburg och den tyska bourgeoisin ännu i denna dag

att göra sina arbetare till bödlar åt den ryska, finska, ukrainska och *tyska* revolutionen? Varför blevo de tyska matrosar, vilka äntligt reste sig mot detta våld, nedskjutna av andra tyska matrosar? Varför undertrycker den engelska bourgeoisin genom engelska soldater (vilka också äro arbetare) revolutionen i Irland, i ett land som Englands bankirer ha förtryckt och trampat under fötterna?

På dessa frågor måste man ge samma svar som på den frågan, huru bourgeoisin överhuvud kan bibehålla makten. Vi ha sett, att det sker genom den borgerliga klassens utomordentliga organisation. I armén vilar bourgeoisins makt på två grunder: för det första, den adliga och borgerliga officerskåren, för det andra, den borgerliga bearbetning, som soldaterna måste genomgå, och som är ett formligt mord på deras själar. Officerskåren är en utpräglad klassinstitution. Den är så dresserad, att den utomordentligt väl förstår konsten att föra krig och konsten att bestraffa. Betrakta en tapper gardesofficer eller en preussisk sprätt med en fysiologi som en ilsken mops. Man ser genast, att han är lika van att utdela örfilar till höger och vänster som en cirkusdressör, att han lärt sig (och han måste hålla på länge och tåligt) hur man skall hålla en människohjord i fruktan och lydnad.

Det är klart, att såna herrar, som äro värvade ur adelns och bourgeoisins mitt, som äro söner till godsägare och kapitalister, skola föra armén på sina egna vägar.

Låt oss nu betrakta soldaterna. De komma som obildat folk, vilka icke ha något samband med varandra utan äro fullkomligt spridda, utan att kunna göra något motstånd, vilka redan i skolan och av prästerna ha blivit förgiftade. Man fördelar dem genast i kasernerna och bearbetningen begynner. De skrämmas och göras försagda, vänjas vid folks fientliga tankar, hela systemet vid bestraffningar och fruktan, utmärkelser för vissa förbrytelser (t. ex. för nedskjutande av strejkande) – allt detta förvandlar dem slutligen till halvidioter, dockor, som blint lyda sina dödsfiender.

Den gamla armén, som stod med båda fötterna på kejsarlig grund, den armé, som också Kerenski försökte jaga mot Konstantinopel, den blev genom revolutionen ohjälpligt upplöst. Varför? Emedan soldaterna insågo, att det är för bourgeoisins brottsliga vinningslystnad de organiseras, övas och skickas i fält. De insågo, att det var för pengarnas skull de i nära tre år suttit i löpgravarna, legat i dödskamp, hungrat, dött och dödat. Det är helt naturligt, att den gamla armén desorganiserades och upplöstes, efter det revolutionen sprängt den gamla disciplinen, men ännu icke förmått skapa en ny.

Denna sjukdom var oundviklig. Mensjevikerna och de socialrevolutionära narrarna anklaga bolsjevikerna: ”se där, vad ni ha gjort – ni ha desorganiserat den kejsarliga armén”. Dessa narrar inse icke, att revolutionen icke hade kunnat segra, om armén i februari hade varit trogen mot tsaren och i oktober mot bourgeoisin. Soldaternas uppror mot tsaren var ju redan desorganisation av den kejsarliga armén. Varje revolution förstör det gamla och ruttna; det måste först förgå en tid (en mycket svår tid) innan man på det gamla svinhusets ruiner kan uppföra en ny och skön byggnad.

Vi anföra ett litet exempel från ett annat område. Gamla arbetare veta, att under förgångna tider, då bönderna först började söka sig in till staden och bli fabriksarbetare, de förvandlades till dumdristiga huliganer, ”barfotade”, ”hantverkare”. Med ett ord: ”hantverkare” eller ”fabriksarbetare” var på den tiden nästan ett skymford. Och dessa arbetare voro verkligen mästare i att bedriva ofog, liderlighet o. s. v. På denna grund predikade alla reaktionärer, fruktande det nya, återgång till livegenskapen.

Staden fördärvar arbetarna, sade de, arbetarna behöva byn och isynnerhet godsägarens faderliga knutpiska. Och de hånskrattade åt de, vilka ansågo arbetarklassen för jordens salt. At oss marxister sade de: ”Se vad för folk edra arbetare äro! Svin äro de, och icke människor! Ni

kallar dem jordens salt; en god knutpiska skulle man ha – då finge de lära sig, vad det vill säga att uppföra sig fräckt och skamlöst”.

Allt detta ”övertygade” många. Men i verkligheten förhåller sig saken så: Då bönderna lämnade byn och drogo in till städerna, bröto de med sina lantliga grundsatser. På landet lever man efter gamla seder: de gamla skola äras och lydas, om de också för längesedan äro svagsinta av ålder. Man håller sig hemma i sin trädgårdstappa och sticker aldrig näsan över dess område, och allt nytt fruktas man mer än elden. Det är den lantliga visheten, och den är en dålig vishet, men den är en tygel, som upprätthåller ”ordningen”. Då man kommer in till staden, försvinner denna vishet med fart; här är allt nytt; nya människor, nya förhållanden, en massa nya, ännu oprövade frestelser. Det är naturligt, att den gamla bymoralen försvinner. Men det fordrades ännu en tid, innan en ny moral kunde skapas. Och denna mellantid är en period av upplösning.

Men slutligen uppstod på en ny grundval en ny vishet: *Proletariatets solidaritet*. Fabriken sammanband arbetarna, kapitalets tryck lärde dem den gemensamma kampen; i stället för den gamla patriarkaliska, fullkomligt odugliga visheten uppstod en ny, proletarisk, oändligt mycket högre vishet. Just den förvandlar proletariatet till ”jordens salt”, till den mest framåtskridande, revolutionära, skapelsedugliga klassen. Vi kommunister hade rätt, men icke godsägarna, försvararna av livegenskapen.

Beträffande armén intaga nu mensjeviker och socialrevolutionärerna samma plats som tidigare försvararna av livegenskapen. De jämra sig på alla sätt över arméns desorganisation och skjuta skulden härför på bolsjeviker. Och likasom livegenskapens försvarare strävade tillbaka till landet, till godsherrens knutpiska, likaså ropa mensjeviker och socialrevolutionärerna på den gamla disciplinen i konstituentens tjänst, på återvändande till kapitalismen. Vi kommunister blicka åter framåt. Vi veta, att det gamla har övergått till förruttnelse, och att det nödvändigt måste förruttna, i annat fall hade arbetarna icke kunnat övertaga statsmakten. Men det nya kommer: i den gamla arméns ställe skapas socialismens röda armé.

Så länge makten befinner sig i bourgeoisins händer, så länge ”fosterlandet” är bankirernas, spekulanternas, gendarmernas, kungarnas och presidenternas, så länge äro arbetarna icke det minsta intresserade för att beskydda denna maskin för profitsamlande. Deras proletariska plikt är att göra uppror emot den. Endast eländiga lakejer och smickrare av kapitalet kunna tala om, att man under kriget icke bör strejka, och icke bör resa sig emot den imperialistiska rövarstaten. Det är klart, att man med ett uppror hindrar kriget, och att ett uppror inom armén befordrar dess desorganisation. Huru skulle man t. ex. krossa Wilhelms herravälde utan att krossa hans disciplin? Det vore omöjligt. De tyska matroserna, som blevo mördade av Wilhelms bödlar, befordrade rövararméns desorganisation. Också Liebknecht förföljes av scheidemännen och de tyska socialrevolutionärerna som desorganisator av armén. Alla tyska revolutionärer, de tyska bolsjeviker förföljas av dem såsom personer, vilka anfälla den ”hjaltemodiga armén” i ryggen. Må herrar mensjeviker, scheidemän och hela det övriga stinkande sällskapet räcka varandra händerna: de äro alla av samma sort.

Ryssland är denna tid redan förbi. Arbetarnas revolution har segrat. Desorganisationens tid tillhör det förflutna. För oss ligger en tid av nyskapande. Den röda armén bildas – icke för att röva, utan till skydd för *socialismen*; icke för att försvara ockrarnas fosterland, varest kapitalisterna och godsägarna härskade, utan för att försvara det *socialistiska* fosterlandet, varest allt har övergått i arbetarnas händer: icke för att sönderstycka främmande länder, utan till hjälp för den *Internationella kommunistiska revolutionen*.

Denna armé måste naturligtvis bildas efter andra principer än den gamla. Den röda armén är det beväpnade folket bredvid den obeväpnade bourgeoisin. Den måste vara proletärernas

klassarmé. Den är riktad mot hela världens bourgeoisi och naturligtvis också mot det egna landets. Därför kan den icke innehålla beväpnade borgerliga element. Att släppa in bourgeoisin i armén och beväpna den, det vore att inom den röda armén bilda ett vitt garde, vilket lätt kunde fördärva hela verket, kunde bli till en medelpunkt för förräderi och uppror, kunde övergå till fientliga imperialistiska truppers sida o. s. v. Icke beväpna bourgeoisin utan avvärja den, beröva den dess sista browning, det är vår uppgift.

Den andra icke mindre viktiga uppgiften är att förbereda och utbilda en *proletarisk officerskår*. Arbetarklassen måste värja sig mot de från alla sidor anstormande fienderna. Kriget blir den påtvingat av de rasande imperialisterna. Men för nutidens krig behöves det skickliga specialister. Kerenski och tsaren hade sådana, men icke arbetarklassen. För att få sådana specialister, måste man utnyttja de gamla: må de meddela sina kunskaper åt proletärerna. Sedan har det socialistiska fosterlandet sin egen officerskår. Och likasom under revolutionen arbetarklassen, såsom mera erfaren och aktiv, ledde de fattiga bönderna, likaså föra arbetarofficerna den röda armén i kriget mot de imperialistiska våldsverkarna.

Den röda armén måste skapas på grundvalen av arbetarnas och böndernas allmänna militäriska bildning, och detta måste ske genast och utan uppskov. Icke en minut, icke ett ögonblick bör man förlora.

Varje arbetare och varje bonde måste inövas och är förpliktad att lära sig handskas med vapen. Endast dumma människor tänka så: ”Nåja, till oss är det ännu långt – tills man kommer till oss är det ännu långt.” De ryska lättingarna tänka ofta på så sätt. Hela världen känner till, att de mest omtyckta talsätten i Ryssland äro: ”det går väl på något sätt”, ”kanske ha vi tid nog”. Men se, klassfienden, som godsägarna och kapitalisterna anropat om hjälp, är plötsligt här och griper vår vän i kragen. Och om möjligen en tapper preussisk underofficer (eller en engelsk – vem kan veta?) ställer vår godmodiga landsman mot en vägg för att skjutas, då skrapar han sig väl bakom örat och tänker: ”Minsann, var jag icke en narr!”

Nu gäller det att skynda sig. Må Sidor icke vänta på Peter, och Peter icke på Sidor. Må ingen vänta, utan må alla enigt gå till verket. Allmän exercis – det är den mest trängande, den viktigaste uppgiften för dagen.

Den gamla armén baserade sig på förslöande av soldaterna, ty kapitalisterna och godsägarna måste härska över millioner av soldat-bönder och soldat-arbetare, vilkas intressen stodo i motsats till kapitalisternas. Därför måste den kapitalistiska regeringen förvandla soldaterna till dumma och slöa verktyg, som handlade mot sitt eget intresse. Den röda armén av arbetare och bönder försvarar i motsats härtill sin egen sak. Den kan endast basera sig på upplysning och klassmedvetande hos de kamrater, vilka träda in i dess led. Härav framgår nödvändigheten av särskilda kurser, bibliotek, föreläsningar, möten och församlingar. På sina lediga stunder måste soldaterna i den röda armén delta i det politiska livet, besöka möten, *leva ett liv med arbetarna*.

Detta är den viktigaste betingelsen för att en orubblig revolutionär disciplin skall kunna skapas – icke knutpiskans disciplin, utan disciplinen hos klassmedvetna revolutionärer. Om bandet mellan armén och arbetarklassen löses, så urartar armén och kan lätt förvandlas till ett band, vilket tjänar den, som betalar mera. Så begynner upplösningen, och ingenting kan rädda från denna desorganisation. Och tvärtom. Om den röda arméns soldater stå i livlig förbindelse med arbetarna, leva tillsammans med dem, då äro de, vad de skulle vara: det beväpnade organet för de revolutionära massorna.

Ett av de bästa medlen att upprätthålla förbindelser med massorna är, utom de redan nämnda (föreläsningar, politiska möten o. s. v.) att utnyttja soldaterna vid arbetarnas övande i att skjuta med gevär, maskingevär o. s. v. I stället för kortspel och andra ”underhållningar”, i

stället för ett förslöande kasernliv bjudes här skapande arbete, vilket förbinder alla till en stor revolutionär familj. Så bildas det beväpnade folket, som står på vakt om den stora arbetarrevolutionen.

XIX. Folkens befrielse.

Den nationella frågan och den internationella politiken.

Det kommunistiska partiets program är icke blott programmet för befrielse av ett lands proletariat – det är programmet för befrielse av hela världens proletariat, ty det är *den internationella revolutionens program*. Det är på samma gång programmet för befrielse av alla små, och undertryckta länder och folk. De rovgiriga "stormakterna" (England, Tyskland, Japan, Amerika) ha rövat åt sig en oerhörd mängd folk och land. De ha mellan sig fördelat hela världen. Och arbetarklassen i dessa erövrade länder ha att bära ett *dubbelt* tryck: från sin egen bourgeoisie och från sina erövrare. Det kejserliga Ryssland hade också rövat åt sig en massa länder. Det är icke att undra över att hos många främmande folk och t. o. m. hos vissa delar av det icke storryska proletariatet ett *misstroende* mot alla "moskoviter" utvecklade sig. Det nationella trycket väckte nationella känslor: i de undertryckta delarna av proletariatet – en känsla av misstroende mot den förtryckande nationen i sin helhet, utan åtskillnad av klasser; hos den härskande nationen – bristande förståelse för dessa dubbelt förtrycktas läge. För arbetarrevolutionens seger över hela fronten är det nödvändigt, att det förefinnes *fullt förtroende mellan de olika proletariatet*. Man måste i handling bevisa, att proletariatet både hos den undertryckta nationen och förtryckaren dock äro trogna bundsförvanter. Den härskande nationen var hos oss i Ryssland storryssarna, vilka underkuvat finnar, tatarer, ukrainare och armenier, grusier, polacker, tschuvascher och mordviner, kirgiser och baschkirer och ännu många andra nationer. Det är naturligt, att hos en del av dessa folk, t. o. m. hos proletariatet, ett visst misstroende mot alla ryssar, d. v. s. också de ryska proletärererna fick insteg.

För att de olika nationernas proletariat skall kunna hysa fullt förtroende till varandra, har kommunisterna proklamerat rätt *till fullständigt oberoende för de arbetande klasserna inom varje nation*. Den ryska arbetaren, som har makten i sina händer, säger till arbetarna av de övriga folkslag, vilka leva i Ryssland: "Kamrater! Om ni icke vilja bilda en beståndsdel av vår rådsrepublik utan organisera ett eget råd och bilda en särskild republik, så kunna ni skilja er från oss. Denna er rätt erkänna vi fullständigt, och vi vilja icke ett ögonblick kvarhålla er med våld."

Endast genom en sådan taktik kan man bibehålla hela proletariatets förtroende. Vi kunna föreställa oss, vad följden bleve, om de storryska arbetarråden med våld försökte kvarhålla delar av de andra nationernas arbetarklass, och om dessa försvarade sig med vapen i hand. Det är klart, att detta skulle medföra den proletariska rörelsens förfall, ett sammanstörtande av hela revolutionen, ty endast i ett *broderligt förbund* ligger möjligheten till seger.

En sak böra vi lägga märke till. Här talas icke om självbestämningrätt för hela nationen (d. v. s. arbetare och bourgeoisie tillsammans) utan om *arbetarklassens rätt*. Den s. k. nationens vilja är oss ingalunda helig. För att få reda på den måste vi sammankalla konstituanten inom de olika nationerna. För oss är proletariatets vilja helig. Därför tala vi icke om nationernas självbestämningrätt, utan om *proletariatets självbestämningrätt*. Under proletariatets diktatur är det icke konstituanten, som avgör frågan, utan arbetarråden. Och om i någon vrå av Ryssland på samma gång två församlingar sammankallades – konstituanten för den ifrågavarande nationen och rådskongressen – om konstituanten uttalade sig för avfall från

Ryssland, men rådskongressen emot, så skulle vi med alla medel – vapen inbegripna – försvara *rådskongressens* beslut emot *konstituantens*.

I de imperialistiska länderna (och sådana äro ännu alla utom Ryssland) är den chauvinistiska socialdemokratin ett av de största hindren för revolutionen. Den uppställer ännu som lösen för de bedragna arbetarmassorna försvaret av fosterlandet (rövarstaten). De jämrade sig över desorganisationen i armén (rövararmén). De förfölja överallt våra vänner, de tyska, österrikiska, franska och engelska kommunisterna, vilka med förakt och harm tillbakavisa befallningen att försvara fosterlandet. Rådsrepublikens ställning är en *undantagsställning*. Den är den enda proletariska statsorganisationen i världen mitt ibland bourgeoisins rövarorganisationer. Där har den ensam rätt att försvaras. Och dessutom måste den betraktas som ett medel i kampen mellan världsproletariatet och världsbourgeoisin. Lösen för denna kamp känna vi också, den är *internationell rådsrepublik*.

Störtande av de imperialistiska regeringarna genom beväpnade resningar och organisation av en internationell rådsrepublik – det är vägen till *arbetarklassens internationella diktatur*.

Det bästa sättet att understöda den internationella revolutionen är organisationen av beväpnade krafter för denna. Ty de arbetande i alla länder, vilka icke blivit bedragna av socialförrädarna, sina mensjeviker och socialrevolutionärer, se i Rysslands arbetarrevolution och rådsregering rättvisans sak. Varför? Därför att de inse att rådets makt är detsamma som arbetarnas makt. Helt annorlunda förhölle sig saken, om bourgeoisin med mensjevikernas och socialrevolutionärernas hjälp lyckades störta rådsregeringen, sammankalla konstituanten och på detta sätt organisera en bourgeoisins regering, t. ex. en sådan som fanns före oktoberrevolutionen. I sådant fall skulle arbetarna förlora sitt fosterland, ty de skulle förlora sin makt. Då komme bönderna på nytt att falla i bourgeoisins händer, fabriker skulle åter gå till fabrikanterna och jorden till godsägarna. Då blomstrade profitens fosterland på nytt upp. Och arbetarna hade *intet intresse* av att försvara detta fosterland. Och Västeuropas arbetare skulle förlora det ljusa fyrton, som lyst dem under den svåra kampen, och den internationella revolutionens utveckling skulle avstanna. Och tvärtom, befästandet av rådets makt, väpnandet av arbetarna och bönderna, organiserandet av *motståndet* mot de internationella rövarerna, vilka gå löst på Rådsrepubliken som *klassfiender*, som godsägare och kapitalister, som bödlar mot arbetarrevolutionen, organisationen av den röda armén – allt detta stärker den revolutionära rörelsen i de europeiska länderna.

Ju bättre vi äro organiserade, ju starkare arbetarnas och böndernas beväpnade krafter äro, ju mäktigare proletariatets diktatur i Ryssland är, dess snabbare utvecklar sig den internationella revolutionen.

Denna revolution kommer oundvikligen att bryta ut, huru mycket än de tyska, österrikiska, franska och engelska mensjevikerna försöka uppehålla den. Rysslands arbetarmassor ha brutit med socialförrädarna. Också Västeuropas arbetare komma att göra detsamma. Tanken på störtandet av det borgerliga fosterlandet, störtandet av rövarregeringarna och upprättande av *arbetarediktatur* vinner allt större sympatier. Förr eller senare skall den *internationella rådsrepubliken* uppstå.

Den internationella rådsrepubliken befriar hundrade millioner invånare i kolonierna från förtryck. Befolkningen i dessa kolonialländer har blivit kvald och pinad under de "civiliserade" rövarregeringarnas blodiga regim. Den europeiska civilisationen lever på dessa obarmhärtigt utplundrade och utnyttjade små folk i andra världsdelar. *Proletariatets diktatur*, och endast denna, befriar folken. Likasom den ryska rådsregeringen avstod från kolonialpolitiken och bevisade detta i handling t. ex. gentemot Persien, så kommer också den europeiska arbetarklassen, efter det den störtat bankirernas herravälde, att skänka de undertryckta och utnyttjade klasserna fullständig frihet. Vårt program, den internationella

revolutionens program, har som lösen fullständig befrielse av alla förtryckta och svaga. Den stora klassen – arbetarklassen – ställer också för sig stora uppgifter. Och den icke endast uppställer dem, den löser också sina uppgifter genom den hjältemodiga, kvalfulla kamp, som den nu utkämpar.

Slutord.

Varför äro vi kommunister?

Vårt parti kallade sig ända till den senaste kongressen socialdemokratiskt. I hela världen hade arbetarklassens parti denna benämning. Kriget framkallade emellertid en oerhörd splittring inom de socialdemokratiska partierna, vilka slutligen uppdelade sig i tre grupper: den yttersta högern, centern och den yttersta vänstern.

Högersocialdemokraterna visade sig vara förrädare gentemot arbetarklassen. De slickade (och göra så ännu) generalernas med arbetares blod bestänkta stövlar. De understödde regeringarnas största skändligheter och brott. Det är tillräckligt att erinra sig, att den tyska socialdemokraten Scheidemann understöder de tyska generalernas mördarpolitik. Detsamma gör Renaudel, ledaren av den franska, Henderson, den engelska och Bissolati, den italienska socialdemokratin. De ha gjort sig till revolutionens bödlar.

Om de tyska arbetarna segra, gjorde de bäst i att hänga Scheidemann och Wilhelm i samma galge. Sådana herrar finns det många också i Frankrike, i England och i andra länder. Just dessa bedraga arbetarna med sina fraser om att försvara fosterlandet (bourgeoisin och Wilhelm) och *kväva* arbetarrevolutionen hemma hos sig och ”straffa” de ryska arbetarna med sin regerings bajonetter.

Den andra riktningen är centern. Denna grupp knotar mot regeringen, men är icke mäktig revolutionär kamp. Den vägar icke kalla ut arbetarna på gatan.

Den fruktar som elden det väpnade upproret, vilket dock är det enda, som kan bringa ett avgörande. Ledarna av denna riktning äro i Tyskland Haase och Kautsky, i Frankrike Longuet, i Italien Turati, i England Macdonald.

Den tredje riktningen slutligen – *den yttersta vänstern*: i Tyskland Liebknecht och hans kamrater, i Frankrike Lorio, i Italien Serati, i England Mac Lean. De äro de utländska bolsjevikerna. Deras taktik och åsikter äro de samma som våra.

Vi kunna se vilken oreda som uppstår, om alla dessa grupper ha samma namn. Socialdemokraten Liebknecht och socialdemokraten Scheidemann! Vad ha de gemensamt med varandra? Revolutionens bödel och förrädare och den modiga kämpen för arbetarnas rätt – kan man tänka sig en större skillnad?

I Ryssland, varest den revolutionära kampen i oktober drev frågan om socialismen och den borgerliga statens störtande till sin spets, avgjordes striden mellan socialister och socialförrädare med vapen. Högersocialrevolutionärerna och delvis mensjevikerna stodo tillsammans med bourgeoisin på den ena sidan om barrikaden; bolsjevikerna stodo med bönderna och arbetarna på den andra. *Blodet* drog en fåra mellan oss. Och det kommer aldrig att glömmas.

Därför måste vi ge vårt parti ett annat namn, som skilde oss från förrädarna. Avståndet mellan dem och oss var för stort. Våra vägar och mål voro för olika.

Gentemot den *borgerliga* staten känna kommunisterna endast en plikt – att spränga den, att förstöra detta rövarband. Socialdemokraterna predika, under sken av fosterlandsförsvar, försvar av detta kapitalistförbund.

Sedan arbetarklassen segrat, sträva vi efter att skydda och försvara *rådsrepubliken* gentemot ärkefienden, imperialisterna i hela världen. Men de, såsom äkta förrädare av arbetarintressena, göra till sin uppgift att motarbeta och förstöra arbetarmakten, rådsregeringen. Och i denna sin strävan gå de band i hand med bourgeoisin.

Vi kommunister sträva framåt, vilka svårigheter vi än möta, vi sträva *mot kommunismen genom proletariats diktatur*. Socialförrädarna hata lika hjärtligt som bourgeoisin denna diktatur, smäda den ständigt och ropa: ”tillbaka till kapitalismen.”

Vi kommunister säga till arbetarklassen: ”Vi ha många törnen på vår väg, men vi måste gå vidare utan att förlora fattningen. En stor revolution, som vänder upp och ned på hela världen, kan icke gå så lätt. I vita handskar kan man icke genomföra den; den måste födas med smärta. Men denna smärta måste mar uthärda och bära, man måste gå genom dess skärseld för att slutligen kunna befria sig ur det kapitalistiska slaveriets järnhårda skruvstäd.

Mensjevikerna, socialrevolutionärerna, socialdemokraterna, stå på sidan och se på, lägga märke till felen och misstagen och draga ur dem följande slutsats: ”Må vi gå tillbaka, återge allt åt bourgeoisin. Låt oss återvända till våra kapitalistiska stall och nöja oss med måttliga portioner!”

Nej! Samman med dem gå vi icke. De vilja skrämma oss med ett borgarkrig. Mena de, att i andra mera utvecklade länder revolutionen skall försiggå utan krig? Erfarenheterna från Finland visade oss detta. Tusende nedskjutna finska kamrater äro det bästa beviset för att borgarkriget i mera utvecklade länder blir ännu bittrare, att t. ex. i Tyskland klasskriget kommer att bli oerhört förbittrat. Redan nu skjuta ju de tyska officerarna sina soldater och matrosar i hundratal för det minsta försök till resning. Endast genom borgarkriget och diktaturen kan man komma till kommunistisk kamratlig produktion.

Socialdemokraternas program har blivit: försvar av den borgerliga staten och icke ett enda steg mot kommunismen!

Vårt program är: Sprängning av den borgerliga staten, arbetardiktatur, expropriation av kapitalet, arbetarklassens organisation av produktionen, fri väg mot kommunismen!

Då vi kalla oss *kommunister*, isolera vi oss icke endast från socialförrädarna; mensjevikar, socialrevolutionärer, scheidemän och andra bourgeoisins agenter. Vi återvända på samma gång till den gamla benämningen på det revolutionära partiet, i vars spets Karl Marx stod. Det var det *kommunistiska* partiet. Och den nuvarande revolutionens evangelium är ännu i dag det av Marx och Engels författade ”Kommunistiska manifestet”. Engels protesterade ett och ett halvt år före sin död mot benämningen ”socialdemokrat”. ”Den är – sade han – icke ägnad för ett parti, som strävar mot kommunismen, Som slutligen förintar varje stat, alltså också den demokratiska.” Vad skulle väl dessa män, vilka glödde av hat till den borgerliga statsmaskinen, säga, om man visade dem sådana socialdemokrater som Dan, Zeretelli, Scheidemann? De skulle brännmärka dem med sitt förakt, så som de alltid gjorde med ”demokrater”, vilka under tragiska och svåra revolutionstider riktade revolvern mot den kämpande arbetarklassen.

Många hinder ha vi ännu på vår väg. Och mycket dåligt finnes det också i våra egna led, ty där ha insmugit sig många främmande, vilka sålt sig åt oss för att få tillfälle att fiska i grumligt vatten. Arbetar klassen är ung och oerfaren. Och från alla sidor omringas den unga rådsrepubliken av hätska fiender. Vi kommunister veta dock, att arbetarklassen lär av sina egna fel. Vi veta, att den försöker befria sig från allt slödder, som smugit sig in, vi veta, att en trogen och efterlängtad bundsförvant närmar sig – proletariats i hela världen. Ingen klagan och inga hysteriska skrik från gamla käringar skall bringa vårt parti ur fattningen. Ty det har på sitt banér skrivit Marx' gyllene ord i det ”Kommunistiska manifestet”:

”Må de härskande klasserna darra för den kommunistiska revolutionen. Proletärerna ha ingenting att förlora utom sina kedjor. Men de ha en värld att vinna. Proletärer i alla land, förenen eder!”